

1 srijeda, 31.05.2006.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženik je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 14.17h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim ustanite.

6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje.

7 Izvolite sestiti.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znam da su juče pokrenuta neka
9 administrativna pitanja, pa bismo možda mogli to da raspravimo na kraju iskaza
10 ovog svedoka ili na kraju današnjeg dana.

11 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, naravno, mi ćemo učiniti
12 kako Sudsko veće /?želi/, međutim, mi očekujemo da će glavno ispitivanje ovog
13 svedoka biti završeno, otprilike, za dve današnje sednice. Tako da pitanje koje
14 smo juče pokrenuli o tome da se Odbrana izjasni koliko očekuje da će trajati
15 njihovo unakrsno ispitivanje, bit će aktualno već danas. Pa ukoliko je moguće,
16 pre nego što do toga dođe, mi bismo cenili ako bi se to pitanje raspravilo. A
17 imam još nešto o čemu bih želeo kratko da se obratim Sudskom veću.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Onda ćemo se ovim pitanjem i
19 svim drugima pozabaviti na kraju glavnog ispitivanja ovog svedoka. Tako da bi
20 možda bilo najbolje da... Da. pošto ne možemo to činiti dok je svedok ovde,
21 možda bi bilo najbolje da to sada sve razrešimo. Da učinimo onda tako. Ako se
22 dobro sećam, juče su pokrenuta dva pitanja. Jedno je bilo dužina unakrsnog
23 ispitivanja, a drugo je bilo jedna dodatna sednica da bi se nadoknadilo
24 izgubljeno vreme.

25 G. WHITING: [simultani prijevod] Pa ja mislim da je jedno od tih pitanja
26 već razrešeno.

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, već samim okolnostima...

2 G. WHITING: /nedostaje simultani prijevod/

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] ...ali bismo onda mogli iduće nedelje
4 da se tim istim pitanjem pozabavimo.

5 Što se tiče dužine unakrsnog ispitivanja, mislim da nije potrebno da se
6 izdaje ikakav nalog. Nalog već postoji. Postoje i smernice i možemo samo sada
7 reći to da se treba striktno pridržavati tih smernica. Da bismo to učinili,
8 možemo li samo sada čuti kada je počeo ovaj svedok da svedoči juče?

9 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] To je bilo 18.30h tako da sam ja
10 poslednjih 30 minuta ispitivala svedoka.

11 SUDAC MOLOTO: /nedostaje simultani prijevod/

12 PREVODITELJICA: Predsedavajući sudija nije uključio mikrofona.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite.

14 Onda ćemo na kraju glavnog ispitivanja proveriti koliko ste ukupno
15 vremena upotreбили i onda ćemo od Odbrane čuti koliko će oni vremena trebati. A
16 Sudsko veće ima nameru da se smernica striktno pridržava, odnosno sprovodi.

17 Da li ima još nekih pitanja?

18 Gospodine Milovančeviću, imate li Vi nešto da kažete?

19 (redigirano)

20 (redigirano)

21 (redigirano)

22 (redigirano)

23 (redigirano)

24 (redigirano)

25

26

27

28

29

30

1 (redigirano)

2 (redigirano)

3 (redigirano)

4   Gospodine Milovančeviću, hvala. Sada bar imamo to u zapisniku. Sledeće
5 pitanje je pitanje dodatnih sednica kako bismo nadoknadili vreme. Ja se sasvim
6 slažem sa Vama da treba da nadoknadimo neko vreme. Svestan sam da smo ustanovili
7 da nema vremena, naime nema sudnica slobodnih da bismo u petak održali tu
8 dodatnu sednicu. Međutim, kada pogledam raspored sudnica za iduću nedelju, čini
9 se da je sudnica broj 3 slobodna i to u utorak, sredu i četvrtak. Da li bi bilo
10 kakvih problema da mi jedan ili više od ta tri dana sedimo celi dan?

11   G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, predlog za dodatnu sednicu
12 je bio predlog Tužilaštva i razlog za to je bio da smo mi imali problem sa ovom
13 nedeljom. I zaista, ja sam samo razmišljao o tom jednom danu ove nedelje kako
14 bismo uspeli da uklopimo sve ono što smo planirali za ovu nedelju. Mislim da bi
15 bilo teško da se radi celi dan bilo koji od ta tri dana ili više njih. Mislim da
16 bi to bio preterani teret za svedoke. A mislim da je i Odbrana iznela više
17 problema koje bi to njima stvaralo ne samo u pogledu njihove pripreme Odbrane
18 već i s obzirom na zdravlje optuženog.

19   Prema tome, ja svakako ne insistiram da iduće nedelje radimo dodatne
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sednice, međutim, odluka je u krajnjoj liniji na Sudskom veću.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Razumem šta Vi govorite, međutim,
3 pritisak Sudskog veća vršimo samo zbog toga da bismo omogućili Tužilaštvu da
4 završi svoje glavno ispitivanje, odnosno izvođenje dokaza što bliže onom datumu
5 koji je planiran. Već smo videli da smo premašili taj period za četiri nedelje i
6 treba učiniti sve što je moguće kako bi se te četiri nedelje što više skratile
7 i, ukoliko je moguće, opet svele na nulu. Prema tome, što se tiče Sudskog veća,
8 ne radi se samo o ovoj nedelji. Pošto sam to rekao, treba da razmišljamo da li
9 bi, ne možda svaki od ta tri dana mogli raditi dve sednice, ali bar neku dodatnu
10 sednicu.

11 G. WHITING: [simultani prijevod] To je sasvim u redu, časni Sude. Ja
12 moram reći da mi i dalje još uvek planiramo da 16. jun bude taj poslednji datum
13 našeg izvođenja dokaza. Možda ćemo za dan ili dva promašiti taj datum. Ali
14 mislim da čak i ukoliko ne bismo radili te ekstra dane, da bismo mi to postigli.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali prvobitno ste planirali da to
16 bude 2. jun?

17 G. WHITING: [simultani prijevod] Tako je, naravno. To je bilo pre one
18 dve nedelje kada nismo radili zbog zdravlja optuženog.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, to su te dve nedelje koje bih ja
20 voleo da pokrijem.

21 G. WHITING: [simultani prijevod] Da. Međutim, mislim da ako radimo neke
22 dodatne sednice, mi nećemo bitno ubrzati završetak pre 16. juna. Prosto
23 logistički je nemoguće da se svedoci planiraju i dovode za te ekstra sednice

24

25

26

27

28

29

30

1 jer nama treba više dana unapred da sve to isplaniramo. Mi ćemo, naravno,
2 učiniti sve što možemo da izvršimo Vašu volju.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da. Međutim, vi morate reći Sudskom
4 veću da li vam je potrebno jer vi ste ti koji dovodite svedoke.

5 G. WHITING: [simultani prijevod] Da. Mi stalno menjamo naš raspored.
6 Prema tome, bilo kad iduće nedelje ako imamo jedan ekstra dan, to bi bilo sasvim
7 u redu.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pa, Vi ćete reći jer Vi ste taj koji
9 ste za kormilom, pa ćete nam reći da li Vam je potrebno i koliko.

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Tako je. Pa, dobro, samo mogu jednu
11 stvar da Vam kažem. Naravno, postoji, još uvek nije donesena odluka o podnesku u
12 vezi sa svedočenjem Milana Babića. Ne znam kako se zamišlja da se to uklopi u
13 raspored. Mislim da bi bilo nemoguće da mi završimo naše izvođenje dokaza bez da
14 Sudsko veće saopšti svoju odluku o tome.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pa, naravno mislim da će ta odluka
16 biti svakako donesena pre toga.

17 G. WHITING: /nedostaje simultani prijevod/
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

2 [Suci vijećaju]

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pretpostavljam da sada možemo pozvati
4 svedoka.

5 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, ako mi dopustite, ja samo
6 imam još nešto. Ali možda gospodin Milovančević prvi želi da kaže.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi počnite prvi jer gospodin Whiting
8 je već dosta govorio ovog popodneva, pa sada imate i Vi priliku da kažete nešto.

9 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. U vezi sa ovom temom dodatnih sati
10 stav Odbrane je da ovo suđenje ide svaki radni dan, svake nedelje, puno radno
11 vreme. Odbrana smatra da suđenje ide normalnim tokom. Takav stav ima i sam
12 optuženi koji je četiri godine čekao da počne ovo suđenje. On smatra da nema
13 nikakvih zakašnjenja i da stvari načelno idu onako kako bi trebalo da idu. U
14 tome smislu predlog za dodatnim radom vezan je za procenu mojih poštovanih
15 kolega iz Tužilaštva kada bi eventualno ovaj slučaj mogao sa njihove da bude
16 završen. Ta procena je bila samo procena. Ako je samo to razlog da se angažuje
17 još i dodatni sati, onda za Odbranu to uopšte nije argument da se i dodatno
18 radi. Ali to je sad sasvim jedno pitanje.

19 Drugo pitanje koje je suštinsko za... za poziciju Odbrane jeste da ovo
20 suđenje izaziva određeni napor kod svih učesnika i da izaziva određenu pripremu
21 i da traži pripremu. I svaki dan nakon suđenja sledi priprema za sutrašnji dan.
22 Uzimanje celog dana jednostavno vrlo komplikuje rad Odbrane i taj rad realno i
23 otežava. I zbog toga Odbrana želi da iznese stav da taj dodatni rad i dodatni

24

25

26

27

28

29

30

1 napor u ovim okolnostima po našem mišljenju apsolutno nije potreban i nije
2 opravdan. I ne bi, mislimo, ni bio dobar. I ja se slažem sa poštovanim kolegom
3 tužiocem da bi on vrlo malo značio u smislu dobijanja nekog tempa u vremenu u
4 ovim okolnostima o kojima govori kolega Whiting. Hvala Vam.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančeviću. Pošto
6 nije reč ni o kakvoj sednici koja bi se mogla odmah u najskorijoj budućnosti
7 dogoditi, ostavićemo ovo pitanje za onaj momenat kada eventualno to bude
8 potrebno.

9 Izvolite, gospodine Whiting.

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, da Vas podsetim da je
11 prošle nedelje, 26. maja Sudsko veće izdalo nalog da stranke preduzmu neke
12 korake u vezi sa tri dokazna predmeta. Radi se o tri knjige i to su dokazni
13 predmeti 24, 238 i 476. Dva od tih dokaznih predmeta, odnosno dve knjige su naša
14 odgovornost, Tužilaštva. To su broj 24 i 476. Što se tiče tih knjiga, mi imamo
15 kompletne prevode i na B/H/S i na engleski tih knjiga tako da neće biti nikakvih
16 problema sa vršenjem izbora.

17 Što se tiče treće knjige, međutim, to je dokazni predmet 238, za taj
18 dokazni predmet postoji samo verzija na B/H/S-u. I imamo vrlo kratak izbor
19 delova koji su prevedeni na engleski, tako da ne postoji ukupan prevod cele
20 knjige. I to će usporiti naš rad u pogledu te knjige. Jer moramo organizovati da

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 neko ko zna B/H/S može da pregleda knjigu, ako zna engleski takođe, pa da nam
2 onda kaže o čemu se gde radi, kako bismo mogli da izvršimo selekciju onoga što
3 je relevantno i eventualno to onda dati da se unese u spis. I što se tiče te
4 knjige, mislim da će nam trebati jedna dodatna nedelja da bismo to rešili.
5 Dakle, to 9. juna.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pošto je tu knjigu predložio za
7 usvajanje u spis branilac, da li Vi možete možda da obezbedite brže taj prevod?
8 Da li Vi možete da zadovoljite ovaj rok 2. jun i da onda taj svoj prevod date i
9 tužiocu, gospodine Milovančeviću?

10 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, Odbrana je u vezi sa ovom knjigom želela
11 da, u trenutku kada je počela da je koristi u ovom postupku da prevede celu
12 knjigu. Međutim, knjiga je obimna i mi smo dobili sugestiju od prevodilačke
13 službe da obeležimo samo one strane koje ćemo koristiti. Mi smo to učinili. E,
14 sada, prevod cele knjige zahteva određeno vreme. Mi ćemo se obratiti
15 prevodilačkoj službi čim oni to budu u stanju da odrade, mi ćemo obeležiti one
16 strane koje su potrebne. Mislim da je... da je rok, 2. juni jako kratak, realno
17 posmatrano.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi ćete se setiti odluke koju je
19 Sudsko veće saopštilo prošle nedelje da je tu rečeno da će samo relevantni
20 delovi koje strana koja predlaže za uvođenje u spis treba da pripremi. Prema
21 tome, nije potrebno celu knjigu prevoditi, nego samo relevantne delove,
22 gospodine Milovančević. Ja razumem da tužilac želi da razume celu knjigu kako bi
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i oni sami mogli izabrati one stranice knjige koje su relevantne što se njih
2 tiče. Međutim, sa stanovišta Vas koji predlažete taj dokument za usvajanje,
3 treba samo da podnesete relevantne delove, a ne celu knjigu.

4 G. MILOVANČEVIĆ: /?Razumeo sam Vas/, časni Sude. I mi smo te delove već
5 obeležili. Mislim da onda u tom smislu ne bi trebalo da bude problema. Hvala
6 Vam.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Milovančeviću. U
8 tom slučaju, onda mi ćemo Vas i dalje držati za taj rok, 2. juni, kao što će i
9 tužilac biti obavezan da do 2. juna obavi svoj deo posla u vezi sa dokaznim
10 predmetima 24 i 476, a do 9. juna za dokazni predmet 238.

11 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Nema na čemu.

13 Molim da se uvede svedok.

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Časni Sude, pre nego što uđe
15 svedok, htela bih da kažem sledeće. Ja sam juče koristila mapu koju je svedok
16 obeležio. To je bio predmet 929 po popisu 65ter. To je mapa koja je prikazivala
17 Sektor sever. I kako smo završavali sednicu, ja još zvanično nisam iznela
18 predlog da se taj dokument unese u dokazni spis, pa bih htela sada da iskoristim
19 vreme i zamolim da se ova karta po popisu 65ter, broj 929, usvoji u spis.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se ova mapa usvoji u spis i
21 da se dodeli broj kao dokaz.

22 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 745.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

24 Gospođo Richterova, izvolite.

25

26

27

28

29

30

1 toga smo, naravno, nastavili sa našom početnom fazom misije, a to su bili
2 sastanci sa vojnim komandantima.

3 P: A da li ste se u toj ranoj fazi možda sreli sa gradonačelnikom
4 Vrginmosta?

5 O: Ne, ne u ovoj najranijoj fazi. U ovoj najranijoj fazi Vrginmost nije
6 bio naročito značajan. Ako pogledate mapu, Vrginmost je unutar zone, nije mnogo
7 blizu granica. Mi smo se sa njim sastali, naravno, ali u kontekstu vojske, imali
8 smo jedan veliki sastanak u hotelu u Topuskom i on je bio tamo, među tim ostalim
9 ljudima u ovoj najranijoj fazi.

10 P: U vreme dok ste radili na početku sprovođenja Vanceovog plana, da li
11 ste mogli da uočite na koji način su hrvatska strana i Srbi u Hrvatskoj gledali
12 na taj plan? Kako su tumačili plan?

13 O: Da, čak i u ovoj najranijoj fazi naš zadatak je bio da razgovaramo sa
14 obema stranama, što znači potpisnicama Vanceova plana: vlastima u Zagrebu, koje
15 su predstavljale sa druge strane linije konfrontacija, a drugi potpisnik
16 Vanceovog plana su bile beogradske vlasti. Međutim, mi nismo imali posla sa
17 beogradskim vlasima u sektoru, već sa Srbima koji su bili u samom sektoru. Da,
18 mi smo imali kontakte s obe strane. I da kažem opet, u ovim najranijim fazama,
19 najveći broj sastanaka je bio sa vojskom i pritom mislim na obe strane.

20 P: Kada ste se sa njima sastajali, da li su te dve strane bile istog
21 mišljenja ili su imale različita shvatanja plana? Da li su, dakle, njihova
22 shvatanja plana bila ista ili različita?

23 O: Pa, prvi put kada sam primetio da oni imaju različito shvatanje o
24 tome je bilo u Sisku, na sastanku na koji smo otišli da razgovaramo gde bi

25

26

27

28

29

30

1 trebalo da budu obeležene linije konfrontacije. Mi smo se sastali sa hrvatskom
2 stranom koju je u to vreme predvodi general Budmir i odjednom smo shvatili da su
3 oni imali svoje mape, odnosno komplet mapa koje su pokazivale granice. Ja sam
4 Vam juče pokazao gde treba da budu te granice. To su bile njihove mape. Oni su
5 videli naše mape i rekli su: "Čekajte, čekajte. Mi imamo različite mape. Vaše
6 granice su potpuno pogrešne." I oni su rekli: "Čekajte, dajte da porazgovaramo o
7 tome." I mi smo tada shvatili da oni tumače Vanceov plan na ovaj način: granice
8 sektora su spoljne ivice građanskih granica svake od pobrojanih opština. Dakle,
9 ponavljam: svaka od tih pobrojanih opština je imala svoje granice, a spoljne
10 granice tih opština bi bile, zapravo, ivica našeg sektora UNPA. To je bilo
11 hrvatsko tumačenje toga. Međutim, činjenice na terenu su bile potpuno drugačije.
12 Srbi su bili doveli ovaj rat do one faze koju su oni želeli i oni su odredili
13 liniju konfrontacije.

14 P: Mogu li samo da Vas prekinem na trenutak?

15 Ja imam ovde jednu mapu i možda bi bilo lakše dok objašnjavate tu
16 situaciju da nam to i pokazujete na karti. Ova mapa nema broj 65ter, ali ima ERN
17 broj i to je 0400-7970. To je dosta velika mapa na formatu A3, pa će biti teško
18 pokazati je na ekranu, pa bih zato ponudila primerke na papiru za sve učesnike u
19 sudnici.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dok se dele ove mape, hoćete li,
21 molim Vas, gospodine Kirudja, meni da objasnite šta je to opština?

22 SVJEDOK: Oprostite, časni Sude, što sam koristio tu reč. To je srpsko-

23

24

25

26

27

28

29

30

1 hrvatska reč koja otprilike znali *municipality* na engleskom, odnosno opština.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ova karta stavi na
4 grafoskop.

5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da li je to i na sistemu elektronske
6 sudnice?

7 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Da, takođe je i to u sistemu.

8 Zamolila bih da se to malo umanji. Ne, s druge strane. Upravo to.

9 Savršeno.

10 P: Možete li da nam objasnite ono što ste Vi rekli, te rubove opština i
11 linija do koje su došli Srbi?

12 O: Hvala Vam na ovoj korisnoj karti. Na karti možete da vidite da se
13 unutra nalazi plava boja. Tamo gdje je plava boja, kao što možete da vidite tu
14 gdje pokazujem, ono što sam ja nazvao opštinskom granicom, u ovom slučaju
15 govorimo o Kostajnici, Vi možete da vidite da granica opštine ide, evo, ovim
16 putem kojim pokazujem.

17 P: Vi to pokazujete sjevernu granicu?

18 O: Sjevernu granicu opštine koja je u Vanceovom planu imenovana kao
19 Kostajnica. Opštinska granica bi išla ovim putem koji sada pokazujem. Kada
20 dođemo tu, onda prelazimo iz Kostajnice i dolazimo do opštine Petrinja. Ne...
21 ne, još uvijek je Kostajnica i granica ide ovim granica ide ovim putem. A kada
22 dođemo do Petrinje, onda dolazimo do ovog sjevernog ruba Petrinje i nastavljam
23 tim putem. Kad dođemo ovamo, onda nastavljam sjevernim krajem opštine
24 Vrginmost. Ovo je još uvijek Vrginmost. Odavde idemo zapadnim rubom Vojnića.

25

26

27

28

29

30

1 Nastavljamo u ovom pravcu i tu imamo sjeverne rubove Slunja, prema dole, kao što
2 možete da vidite. No, postoji i linija koju možete da vidite, jedna debela
3 linija, to je ova tu linija.

4 P: Da li mislite na liniju koja je crvene boje?

5 O: Da. Ova linija je ustvari linija sukoba, odnosno gdje je bila linija
6 sukoba.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To pokazuje stvarnu situaciju na
8 terenu?

9 SVJEDOK: Da. Ovo je karta koju smo mi nacrtali i ona je pokazivala samo
10 ovu liniju sukoba. Međutim, postoji razlika između linije sukoba i granice
11 opština. U to vrijeme kada smo mi razgovarali sa hrvatskom stranom u Sisku, naše
12 karte i njihove karte su pokazivale razliku na ovim područjima ovdje. Vidite tu
13 razliku i to ružičastom bojom. Možete također to vidjeti i ovdje. Cijelo ovo
14 područje oko Slunja, cijelo to je područje ružičasto, a linija sukoba je ovdje.
15 Ta je razlika postala značajan problem na samom početku misije u tumačenju toga
16 kako će se ovo pitanje riješiti. I to je postalo i predmet rezolucije Saveta
17 bezbjednosti koji je rekao da te ružičaste zone treba tretirati drugačije od
18 onoga mandata koji je naveden u Vanceovom planu, a koji se odnosi na ova plava
19 područja.

20 Da bih kompletirao svoje objašnjenje, ja sam tražio da shvatim od ljudi
21 koji su vodili taj rat zašto su stali tu gdje su stali, na toj liniji sukoba.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Razgovarao sam i s generalom Špirom Nikovićem i on mi je rekao, pošto je on bio
2 komandant Jugoslovenske narodne armije za 10. korpus koji je pokrивao cijeli
3 Sektor sjever i dio ovog ovdje teritorija, pitao sam ga: "Zašto ste ovdje stali?
4 Zašto ste tu stavili liniju sukoba?" A on je rekao: "Vidite, mogli smo da
5 zauzmemo, to jest, mi JNA, i dalje od ove linije sukoba, ali to ne bi služilo
6 našoj svrsi zato što područje dalje od te linije sukoba jeste predominantno
7 nastanjeno Hrvatima." A posebno gradovi Karlovac koji vidite ovdje - to je
8 veliki grad, veoma blizu linije sukoba i Sisak koji vidite ovdje, koji je isto
9 tako veoma blizu. A i Zagreb je, ali ga ovdje ne vidimo na karti. A možda ga i
10 vidite.

11 On je rekao: "Mi želimo da ova granica odgovara prirodnoj granici mjesta
12 do kojega mi želimo da taj sukob ide." Jer ona otprilike odgovara rijekama
13 Mrežnica, Kupa, a s ove strane rijeka Korana. I to su bile prirodne granice.

14 P: Hvala.

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ova karta uvrsti
16 u spis.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se ovoj karti dodijeli broj
18 dokaznog predmeta, a ona se uvrštava u spis.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 746, časni Sude.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

21 Izvolite, gospođo Richterova.

22 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

23 P: Rekli ste da je ovo područje trebalo da bude tretirano na drugačiji
24 način. Na koji način? Šta pod tim mislite?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ako se sjećate, jučer sam rekao da je naš mandat, kakav je definisan
2 u Vanceovom planu, zahtijevao od svih snaga, naoružanih snaga, na primjer snage
3 bivše Jugoslovenske narodne armije, da se potpuno demobilizuju, da se oružje drži
4 u skladištima i da je jedina dozvoljena oružana snaga bila milicija, odnosno ono
5 što mi zovemo policijom, i to samo s ličnim naoružanjem. Tako da u tom slučaju
6 područja navedena u Vanceovom planu neće imati naoružanog osoblja osim obične
7 policije, onoga što su oni zvali milicija. I svi su trebali da se povuku s tog
8 područja. Tu se misli na JNA i na Hrvatsku vojsku koja je bila blizu linije
9 sukoba. Međutim, kada su se pojavila ova područja koja su problematična, bilo je
10 pitanje šta da se radi sa mandatom unutar ovih područja koja su kasnije postala
11 poznata kao ružičaste zone. I to je bio predmet rezolucije Saveta bezbjednosti.
12 Odgovor je bio: u tim područjima koja se zovu ružičaste zone, ne samo da će se
13 povući sve strane, već hrvatska vlast je trebala da se ponovo uspostavi brže na
14 tim područjima nego ono sveukupno političko rješenje o kojem sam već i govorio,
15 koje je tek trebalo da se pronađe što se tiče UNPA zona. Dakle, hrvatske vlasti
16 su trebale da se vrate u ružičaste zone što je moguće prije, a isto tako je
17 trebalo da dođe do povlačenja svih srpskih elemenata. I to je bio malo drugačiji
18 tretman.

19 P: Kada kažete "svi srpski elementi", da li mislite i na policiju?

20 O: Da. Dakle, ne samo vojska, već i policija u ružičastim zonama. I
21 srpska policija nije trebalo da djeluje u ružičastim zonama, međutim, to nije
22 tako ispalo.

23 P: Već ste spomenuli da je primarni cilj bio razoružavanje JNA.
24
25
26
27
28
29
30

1 Jeste li se time bavili, odnosno, jeste li učestvovali u pregovorima?

2 O: Da. Od 1. aprila i tokom maja. I doveli smo komandante s obje strane,
3 sa strane pod kontrolom Hrvata i pod kontrolom Srba i bihaćkog džepa.

4 P: Sada bih željela da Vam pokažem jedan od izvještaja. Da li je pisanje
5 izvještaja bilo dio Vaših dužnosti.

6 O: Da. to je suštinski dio naše dužnosti da pripremamo izvještaj za
7 svaki značajan događaj i da sumiramo našu analizu situacije kakva se razvija.
8 Obično su to bile sedmični izvještaji kad se radilo o civilnim izvještajima
9 kakav je bio moj, osim kada je bio neki incident koji je tražio odmah da se
10 izvijesti i da se interpretira.

11 P: Kakav je bio izvor informacija koje ste stavljali u svoj izvještaj.
12 Da li je to bilo samo ono što ste Vi lično primijetili ili ste dobili
13 informacije iz drugih izvora?

14 O: Kao što sam objasnio: ja sam potpuno učestvovao u svim sastancima u
15 kojima su bile uključene strane u pokušaju da se primijeni Vanceov plan. Ja sam
16 isto tako izvještavao za civile koji su radili pod mojim rukovodstvom. Oni su
17 diskutovali sa mnom o informacijama koje su prikupili. I treće, i vojska i
18 policija su pripremali izvještaje. To su bili dnevni izvještaji, i vojni i
19 policijski, i oni su mi bili na raspolaganju. Tako da je moj izvještaj
20 uključivao sve ove izvore informacija koji su mi dolazili tokom dana kako bih ih
21 nalazio i bio u interakciji s njima. A onda, na kraju dana, odnosno na kraju
22 sedmice ja bih se pitao šta sve to znači u smislu našeg uspjeha ili neuspjeha

23
24
25
26
27
28
29
30

1 vezano za naš mandat.

2 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Željela bih da se svjedoku pokaže
3 dokazni predmet koji po pravilu 65 nosi broj 814. Možemo li malo niže pokazati
4 što se nalazi? Poruka je priložena.

5 Memorandum od tri stranice.

6 P: Da li je to nešto što ste Vi sačinili?

7 O: Da, to je moj rukopis.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada pogledati stranicu
9 2?

10 P: Datum naveden ovdje je 30. april, a tema je sastanak s generalom
11 Špirom Nikovićem.

12 Da li se sjećate tog sastanka?

13 O: Da. 30. aprila, to mora da je bio jedan od najranijih sastanaka koje
14 smo imali sa general-potpukovnikom Nikovićem.

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se malo niže pogleda.

16 P: Zamolila bih Vas da se da pogledate 3. pasus. Možete li da pročitate?

17 O: Da li ono što počinje sa "General Niković" ili onaj koji počinje sa
18 "Jedna od opcija...".

19 O: "Jedna od opcija koje su razmatrane..." je početak.

20 Možete li da nam kažete sadržaj onoga o čemu ste razgovarali tokom tog
21 sastanka?

22 O: Ovo je suštinski dio onoga što sam rekao. JNA koja je vodila taj rat
23 je morala da se demobilizira i da preda oružje nama. I isto tako svo vojno

24

25

26

27

28

29

30

1 osoblje je moralo da položi oružje. No, kada smo započeli taj proces, objava da
2 postoji nova realnost koja se stvara u bivšoj Jugoslaviji, to je rekao general,
3 rekavši da će postojati nužnost da oficiri koji vode, odnosno koji komanduju
4 Jugoslavenskom narodnom armijom, koji su rođeni na području koju je zvao srpskom
5 Krajinom, moraju da napuste svoju komandu ranije nego drugi i da izađu iz te
6 srpske Krajine i vrate se gdje god da je to bilo gdje su rođeni. Sjetite se da
7 je Jugoslavija prije rata bila jedan entitet i vojni komandanti su bili
8 porijeklom iz svih dijelova bivše Jugoslavije.

9 Kad su trebali da predaju komandu tog područja koji sam jučer spomenuo
10 da spada pod tri komande, ti komandanti koji su bili tamo, a nisu bili rođeni na
11 tom području, morali su da napuste područje. U to vrijeme oni su bili zabrinuti,
12 barem general je bio zabrinut, u pogledu toga kakvi su odnosi između
13 suprotstavljenih snaga, odnosno hrvatskih strana i srpskih nakon te
14 demobilizacije. I to je referenca na to. "Oni će morati da napuste određeno
15 oružje koje će sada ojačati njihove položaje." To vidite ovdje među citatima.
16 Ima još više tu, ali općenito paragraf se odnosio na to.

17 P: Molim Vas, možete li da nam pročitate samo zadnju rečenicu ovog
18 pasusa?

19 O: "Milicija i druge oružane jedinice, ranije pod kontrolom JNA će se
20 prebaciti pod kontrolu Republike Srpske Krajine ili Bosne i Hercegovine, već
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prema tome kako bude odgovaralo."

2 P: Da li je to ono što ste već spomenuli da će oni koji su rođeni u
3 Krajini ostati u Krajini, a oni koji su rođeni u Bosni da će ići u Bosnu?

4 O: Da. Moram da spomenem da ima još jedan pasus - ja ne znam da li je on
5 ovdje uključen - gdje se ta izjava stavlja u kontekst. On je počeo time da nam
6 je spomenuo da "postoji nova realnost u bivšoj Jugoslaviji. "Od danas," rekao
7 je, "bit će šest novih republika koje će biti na teritoriju bivše Jugoslavije."
8 Onda ih je počeo imenovati po imenima koja treba da imaju. Mogli ste da vidite
9 po imenima tih republika da su to Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina kao
10 jedan entitet, i nova Jugoslavija koja će nastati sjedinjavanjem Srbije, Crne
11 Gore i šeste srpske krajine kao nove republike.

12 P: Kakva je bila Vaša reakcija kada je on rekao da će postojati ta šesta
13 republika?

14 O: Mi smo to zapamtili, ali je očigledno da smo mi znali da koncept
15 Republike Srpske Krajine nije bio u skladu sa Vanceovim planom. I znali smo da
16 će tu postojati problem zato što nije trebalo da bude neke više vlasti od
17 opština koje su bile nezavisne, odnosno ne potpuno nezavisne, već koje su
18 funkcionisale na koordinirani način. Tako da su bila dva elementa problema.
19 Jedan će biti entitet, a druga točka da će ostati oružje. I kao što vidite mi
20 smo imali dosta problema jer smo očekivali da će sve oružje biti demobilisano.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste vi dali bilo kakav komentar na njegovu najavu da će jedna
2 od tih država biti Krajina?

3 O: To je bio prvi put da smo to čuli. Normalno, kad čujemo nešto novo,
4 mi o tome ne raspravljamo, već to samo zapamtimo.

5 P: Sada bih htjela da pođemo na zadnju stranu. To je četvrta strana.

6 U ovom pasusu se kaže: "Novu pojavu novoutvrđene milicije nije teško
7 primijetiti. Bivša vojna vozila su ponovo obojena, i to iz zelene u plavu boju,
8 boju sadašnje policije..."

9 I onda se nastavlja: "JNA izgleda da je iskoristila Vanceov plan koji
10 očigledno isključuje policijske jedinice od onih jedinica koje moraju da predaju
11 oružje i stave ga u skladište."

12 Dakle, da li to odražava ovaj paragraf? Da li on odražava realnost na
13 terenu?

14 O: Da. I to na samom početku mi smo primijetili da postoje rupe u
15 Vanceovom planu i čak u toj ranoj fazi su se one koristile da bi se spriječila
16 namjera i svrha Vanceova plana da ne bude nikakvih naoružanih elemenata u UNPA
17 zonama. Mi smo sasvim primijetili da se to događalo već u ovoj ranoj fazi. Oni
18 su čak počeli, kao što ste vidjeli ranije u istom izvještaju - govorim o snagama
19 Teritorijalne obrane - iz straha da ako ostanu potpuno bez sredstava za
20 samoodbranu, oni su se bojali već iz tog ranog stadija. Kad kažem "oni", mislim
21 na Srbe. Mislili su da će Hrvati iskoristiti priliku da oni budu razoružani
22 Vanceovim planom. I ta rupa u planu je bila način da oni balansiraju svoju
23
24
25
26
27
28
29
30

1 percepciju da bi bili zaštićeni.

2 P: Šta ste Vi vidjeli, vezano za ovaj zadnji pasus kad se kaže: "Mnogi
3 milicajci počeli su da nose nove plave uniforme." Da li ste mogli da vidite tu
4 promjenu?

5 O: Da. To je ono što smo mi vidjeli. To su ljudi s kojima smo se mi
6 sretali iz dana u dan. Jednoga dana je nosio vojnu zelenu uniformu, a sljedećeg
7 dana dođe u plavoj. To smo naravno primijetili.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dopustite da to razjasnimo. Ljudi
9 koje ste vidjeli da nose ove nove plave uniforme, bili su isti ljudi koji su
10 nosili zelene JNA uniforme ranije?

11 SVJEDOK: Neki, ne svi od njih. A neki koji su bili u civilnoj odjeći
12 također su obukli plave uniforme, kao na primjer neki gradonačelnici, odnosno
13 predsjednici općina koji su prethodnog dana nosili civilnu odjeću, pojavili su
14 se u plavim uniformama. Znači i neki gradonačelnici.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Je li bilo tko od ovih ljudi koji su
16 bili pripadnici policije, odnosno milicije, odjednom prešao da nosi plave
17 uniforme?

18 SVJEDOK: Ne iznenada, već postepeno.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li su neki od njih počeli da nose
20 plave uniforme?

21 SVJEDOK: Da, počeli su to da rade. Isto tako su farbali vozila iz zelene
22 u plavu boju i putovali u tim vozilima.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U plavu boju?

24 SVJEDOK: Da.

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete da nastavite, gospođo
2 Richterova.
3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]
4 P: Da li ste se sastali sa ovim Nikovićem nakon ovog početnog sastanka i
5 raspravljali o povlačenju JNA?
6 O: Bilo je nekoliko sastanaka koji su kulminirali negdje u maju kada je
7 on predočio kompletan plan kako će se JNA povući. U međuvremenu, od 30. aprila
8 do 25. maja je bilo mnogo sastanaka sa generalom Nikovićem.
9 P: Da li Vam je on isto tako dao i spisak svih jedinica koje su se
10 nalazile na tom području?
11 O: Da, dobio sam spisak od oko desetak, ili tako nešto, jedinica koje su
12 bile raspoređene. Kada kažem "ja", mislim ustvari na našu vojnu komponentu, ali
13 svi su oni moji kolege. I kad su dobili te spiskove, a ja sam ih dobio kao
14 civil, to je bio spisak svih jedinica koje su bile dio komande Banije ili
15 Korduna ili Like koji su se nalazili u Sektoru sjever. Koliko se ja sjećam, svi
16 su oni bili na nivou brigade i bilo je desetak tih jedinica.
17 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Časni Sude, prije nego što nastavim
18 sa drugim dokumentom, željela bih da se ovaj dokument 814 uvrsti u spis.
19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se dokument označen sa 814
20 uvrsti u spis i da mu se dodijeli broj.
21 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 747.
22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da nastavite.
23 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Želim da se svjedoku pokaže
24 dokument koji prema pravilu 65ter nosi broj 924.
25
26
27
28
29
30

1 P: Molim Vas da pogledate ovaj dokument i da nam kažete da li ovaj
2 spisak odgovara.

3 O: Da, prepoznajem ove brigade, ove jedinice. Mislim da ih ima nekih
4 12... ne vidim dno. Da, evo, tu negdje.

5 P: Da li je to spisak koji ste Vi napravili na osnovu spiska koji Vam je
6 dao Niković?

7 O: To je bio spisak koji smo mi radili. Ne znam da li sam to ja ili
8 možda načelnik štaba ili neko vojno lice pripremilo i dalo ga meni.

9 P: Na samom dnu - molim da se dokument pomakne prema dole - možemo da
10 vidimo i oružje koje je JNA ostavila. Šta se dogodilo sa tim oružjem?

11 O: Ideja je bila, prema Vanceovom planu, da ove jedinice koje su se
12 borile u ovom spornom području treba da budu demobilisane. Oružje koje je ovdje
13 navedeno, a koje su ostavile jedinice JNA, kao što je spomenuto ranije u jednom
14 od dokumenata, to oružje je ostavljeno kako bi bilo na čuvanju UNPROFOR-a pod
15 sistemom dvostrukog ključa. Jedan je ključ bio kod srpske komande, a drugi ključ
16 kod UNPROFOR-a, i trebalo je da bude u skladištu koje je čuvao i kontrolisao
17 UNPROFOR. To skladište, ono što je bilo u skladištu, sačinjava ovo oružje koje
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je tu navedeno.

2 P: Vi ste takođe spomenuli da je neko oružje ostalo kao balans, odnosno
3 kontramjera za mogući napad. Da li je doista ostalo neko oružje kao što ste Vi
4 spomenuli kod policije i Teritorijalne odbrane?

5 O: Da. Ako mi dozvolite: situacija je počela da se razvija vrlo brzo.
6 Dok smo mi pokušavali i donekle i uspijevali da to oružje stavimo u skladišta
7 prema Vanceovom planu, na terenu se nešto drugo događalo. Snage Teritorijalne
8 odbrane takođe su zauzimale položaje duž onoga što su oni nazvali granicama RSK.
9 Oni su to objasnili tako da će ih Hrvati ipak napasti, pa su zato započeli ovaj
10 proces raspoređivanja tih jedinica i onih ljudi koji su bili u plavim
11 uniformama, ali su nosili oružje koje je bilo zabranjeno Vanceovim planom zato
12 što po Vanceovom planu je policija mogla da nosi samo lično naoružanje. A ovi su
13 imalo svo jurišno oružje i oni su bili raspoređeni duž takozvanih granica RSK.
14 Tokom vremena oni su ponovo počeli da nose zelene uniforme, ti koji su bili
15 raspoređeni duž granice, počevši sa područjem Slunja i završavajući na području
16 Petrinje. I razvio se cijeli jedan kadar snaga koji je bio raspoređen duž
17 granice.

18 P: Da li se sećate otprilike kada su se presvukli iz tih plavih uniformi
19 i vratili se u zelene uniforme?

20 O: Pa ja Vam samo mogu dati neku predstavu o tome kako su se stvari
21 odvijale u vremenu. Mi smo uspjeli da se oružje stavi u skladišta negde u maju,
22 25-og, krajem maja, u svakom slučaju. Nakon toga je počelo da se dešava ono što
23 sam objasnio tako da su za dva-tri meseca, dakle u avgustu, su postojale već
24 potpuno oformljene jedinice koje su bile jače od policije, koje su počele da

25

26

27

28

29

30

1 operišu iz područja Slunja, a njima je komandovao jedan određenu pukovnik
2 Novaković. I još jedna grupa koja je bila u području Korduna, a jedna grupa se
3 nalazila u Baniji pod pukovnikom Tarbukom. I oni su bili u punom smislu vojska,
4 već do avgusta ili otprilike tada.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prijevod] Da Vas samo nešto pitam, jedno
6 objašnjenje da zamolim. Prema Vanceovom planu trebalo je da oni budu
7 demobilisani i raspušteni. Vi ste oduzeli njihovo oružje i stavili ga u
8 skladišta. Oružje koje je ostavljeno kao protivteža, ono je ostavljeno kod
9 milicije.

10 SVJEDOK: [simultani prijevod] Očigledno je da mi nismo svo oružje
11 oduzeli koje smo smestili u skladište. Očigledno je da su oni nabavili oružje.
12 Odakle je to oružje poticalo, ja ne mogu to reći, ali nije teško zamisliti.
13 Setite se da sam Vam ja juče pokazao granice između UNPA zona koje su bile
14 potpuno nominalne. Dakle, između UNPA i drugih područja u Bosni oni su mogli
15 slobodno prelaziti te granice, a Bosna je bila potpuno naoružana. Tako da su
16 Srbi iz tog dela, iz Kostajnice, pa preko Dvora i granice unutar sektora i u
17 Bosni koje su bile samo nominalne, oni su kontrolisali i jednu i drugu stranu.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prijevod] U redu. Ali Vi kažete da je očigledno
19 da vi niste pokupili sve oružje.

20 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa ili mi nismo sve pokupili ili su oni to
21 nabavili na drugi način.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prijevod] Kada kažete da je to oružje bilo
23 stavljeno pod dvostruki ključ, šta time mislite?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa, Vanceov plan je predviđao da će doći
2 do nastavka neprijateljstava sa obe strane, a sama misija imala je političku
3 odgovornost, a to je bilo da pokuša da razreši to pitanje. Oni koji su osmislili
4 ovaj mirovni plan su dopustili da može postojati razlog za to jer su rekli:
5 Stavićete oružje u skladište i jedan ključ - kao u banci na primer, vi odete u
6 banku, dobijete svoj ključ, a banka ima drugi ključ. Isto tako, ako biste Vi
7 želeli u bilo kom trenutku da uzmete to oružje, vi imate ključeve, jedan ključ
8 kod UNPROFOR-a i jedan ključ ima srpska komanda.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Poslednje pitanje pre nego što ponovo
10 dam reč gospođi Richterovoj. Po Vašem saznanju, da li je bilo kakva količina
11 oružja bila uklonjena iz skladišta uz znanje i pristanak UNPROFOR-a?

12 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ne, ne u tom smislu. Međutim, u jednom
13 trenutku je izbio rat, oni su došli i uzeli oružje i, ustvari, četiri puta je
14 došlo do rata. I mi ćemo na to preći ako mi bude postavljeno pitanje. Dakle,
15 oružje je uzeto radi vođenja rata.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

17 Gospođo Richterova.

18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

19 P: Ustvari, hajde da odemo malo unaprijed u vrijeme. Kada ste rekli da
20 je to oružje bilo oduzeto, da li su ga uzeli Srbi?

21 O: Da, oni su imali drugi ključ.

22 P: A kada je to bilo?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Krajem godine.

2 P: A zbog čega?

3 O: Pa, nakon toga je usledio rat jer su Hrvati preduzeli neke

4 preuranjene mere i to je počelo daleko na Sektoru sjever, na mesto koje se zvalo

5 Maslenica. Setite se, ovi sektori su postojali na raznim stranama. Mi samo

6 govori o Sektoru sjever. Ukoliko bi došlo do neke akcije u Sektoru jug ili zapad

7 ili istok, to bi dovelo do reakcije sa srpske strane.

8 P: Prema tome, da li je to oružje oduzeto pre nego što su Hrvati napali?

9 O: Ne. Nakon toga.

10 P: To je bilo nakon toga?

11 O: Da. I ponovo je uzeto oružje u vreme napada na Medački džep.

12 P: Da li to znači da je bilo još nekog oružja koje je ostalo?

13 O: U skladištu?

14 P: Da.

15 O: Pa, ustvari, oni su odneli to prvi put i nikad ga nisu vratili. Prema

16 tome, ne. Mi nikada se ponovno nismo vratili u situaciju *status quo*.

17 P: U redu. Hvala. Govorili smo o sastanku sa Nikovićem koji vam je dao

18 imena brigada i jedinica koje su bile raspoređene u tom kraju. Da li je on rekao

19 kada i pod kakvim okolnostima će se JNA povući iz tog kraja?

20 O: Da. General Špiro Niković je bio veoma korektan vojni oficir, čovek

21 kome se i dalje divim. On je pokušavao da obavi jedan veoma težak zadatak.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 On je ustvari nameravao da postigne ono što je predviđao Vanceov plan i naišao
2 je na probleme. Ustvari, on čak nije ni uspeo da završi svoju službu tamo do
3 kraja jer otprilike nedelju dana ili tako nekako nakon ovoga, on nas je ponovo
4 pozvao u Bihać i tada je bacio bombu, da tako kažem. Rekao nam je: "Ja sam sada
5 penzionisani general." On je bio razrešen svoje komande.

6 P: Prema tome, kada kažete "neku nedelju dana", da li mislite na
7 sastanak 29. aprila?

8 O: Da. On je čak i sam bio iznenađen. Međutim, kao vojnik on nije
9 okolišao. Samo je rekao: "Ja sam od sada penzionisani general." Da se vratim na
10 Vaše pitanje. On je naišao na otpor u svom pokušaju da provede demobilizaciju.
11 Kažem, bilo je nekog otpora zato što su mnogi oficiri pod njim, pa čak i u
12 sektoru protivili tome što je on radio, dakle toj demobilizaciji. Međutim, on je
13 to ipak uspeo. I on jeste naložio kao general, kao najviši oficir, on je naredio
14 da se nastavi sa time onako kako se traži bez obzira na otpor.

15 Prema tome, toga dana 29-og, kada je on razrešen svoje komande, u roku
16 od sledećih 24 sata javio mi se Lazarević, verovatno iz Korduna, i rekao njemu
17 /?mi/ da /?on/ više nije dobrodošao tu i ako bude kročio u to mesto, da će biti
18 uhapšen. I ja sam znao /?da to nije bilo nejasno upozorenje u tom trenutku/ i
19 uzeo sam auto i odvezao se tamo u noći, oko 8.00 sati. Otišao sam u Bihać da ga
20 upozorim. Rekao sam mu: "Sada je situacija takva i takva. Ovakva pretnja je
21 upućena i molim Vas da je ozbiljno shvatite."

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo da Vas pitam nešto. Nisam
23 razumeo.

24

25

26

27

28

29

30

1 On je po prvi put od Vas čuo da je razrešen dužnosti?

2 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ne. On je nama rekao da je razrešen
3 dužnosti. Ali čim se to proćulo...

4 On je, dakle, bio ćovek kome su svi referisali jer je on bio najstariji
5 oficir. Dakle. Onog momenta kada se saznalo za to, ja sam za to saznao i rećeno
6 mi je da ja njemu kaŹem da više nije dobrodošao.

7 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Pre nego što nastavimo, ja bih
8 molila da se ovaj dokument uvede u spis.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvodi se u spis. Molim dokazni broj.

10 TAJNIK: [simultani prijevod] To je dokazni broj 748.

11 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

12 P: Htela bih nešto da Vas pitam o onome što ste još juće poćeli da
13 govorite. Vi ste pomenuli da je bilo tri zone komandovanja. Jedan je bila u
14 Kordunu, druga u Baniji i treća zona je bila u Lici koja ustvari nije bila u
15 Sektoru sever?

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ona je bila delimično u Sektoru sever.

2 P: Pre nego što se JNA povukla, da li je general Niković nešto rekao
3 Vama o beogradskoj ulozi u tom povlačenju?

4 O: Da i to veoma jasno mi je rekao. Čak je pomenuo jednu pravu
5 činjenicu. Rekao je: "Ovaj mirovni pregovor potpisan je u Beogradu i u Zagrebu.
6 A to je bilo u vezi s tom otporom na koji je nailazio u sprovođenju svog
7 naređenja o demobilizaciji. On je rekao: "Ono što se u Beogradu odluči, to je za
8 naš naređenje i to mora da se sprovede." Beograd je u tom trenutku odlučio da se
9 svi oficiri koji se nalaze u tom kraju, a koji tamo nisu rođeni, moraju otići.
10 To je imalo posledice neposredno za njega u Baniji jer je on bio iz Crne Gore.
11 Komandant Banije u to vreme, general Raković, takođe je bio Crnogorac. Dakle, na
12 njih je to naređenje imalo skoro trenutno dejstvo i neko drugi je morao preuzeti
13 komandu. Međutim, situacija nije bila takva u Kordunu jer je u Kordunu bio
14 komandant Čedo Bulat, a on je iz Vrginmosta.

15 P: U vezi sa tim htela bih da Vas pitam da li je on pomenuo koliko je na
16 primjer Srba trebalo da ode u Bosnu, u procentualnom smislu, a koliko će ostati
17 u Krajini?

18 O: Pa, da, sećam se nekog procenta, ali ne mogu trenutno da se toga
19 setim. Morao bih da se prisetim malo. On jeste tako nešto pomenuo, ali ne mogu
20 sasvim jasno da se setim sada.

21 P: A da li je pomenuo da li će to biti značajan broj ili veoma mali broj
22 vojnika koji će ostati, na primjer, u Bosni ili se pak radilo o velikom broju?

23
24
25
26
27
28
29
30

1   O: On nije govorio o vojnicima. On je govorio o oficirima, odnosno o
2 komandi, a očigledno je da komandanta nema tako mnogo. On je ustvari čak pomenuo
3 to da će otprilike 13 komandanata samo ostati tamo kada se sprovede to
4 naređenje, a da će ostali morati da se vrate u Srbiju ili već odakle su
5 poticali.

6   P: Sada bih htela da se vratimo na ove tri operativne zone: Kordun,
7 Banija i Lika. Šta se dogodilo kada se JNA povukla? Šta se desilo sa tim
8 operativnim zonama?

9   O: Pa, zanimljivo je to da se nije mnogo toga promenilo. Oni su ostali u
10 istoj onoj formi, manje-više, kako su bili organizovani u okviru JNA, osim što
11 je došlo do promene u komandi. Najveća promena je bila u Baniji. Kao što sam
12 rekao, tamo je postojao jedan general. Tako da kada se Spiro Agnew... oprostite,
13 to je američko ime. Dakle, kada je Špiro Niković razrešen svoje komande, Raković
14 je privremeno preuzeo komandu, a on sam je bio iz Crne Gore i takođe je bio
15 razrešen komande. Tako da je na kraju u komandu u Baniji došao pukovnik Tarbuk
16 negde pri kraju. Bilo je i drugih, ali pošto su se tako brzo smenjivali, ne mogu
17 više svih da se sećam. Sećam se samo pukovnika Tarbuka.

18   U Kordunu nije došlo do promene jer je tamo bio Čedo Bulat. On se već
19 uklapao u kriterijume. Nije morao otići. On je ostao u komandi, na svom mestu
20 kao i pre. U Lici... ne poznajem baš najbolje situaciju u Lici zato što je
21 većina komande bila u Sektoru jug i samo mali deo je bio u Sektoru sever. Dakle,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 govorim o oblasti Plaški koja je bila pod njihovom komandom.

2 P: A da li možete proceniti kakva je bila komandna struktura? Da li je
3 ona bila znatno veća, manja ili je ostala otprilike ista?

4 O: Ostala je ista.

5 P: A postepeno te operativne zone i vojnici, kako su se oni zvali?

6 O: Kako su se zvali? Pa, to je počelo sa onim sastankom koji ste Vi
7 pomenuli kada je bio onaj prvi slajd. Dakle, kada smo skupljali oružje i
8 jedinice, za njih se u to vreme govorilo da su snage Teritorijalne obrane. I
9 tako se o njima govorilo u našim dokumentima. Međutim, već posle nekoliko
10 meseci, oni su se pretvorili u vojsku Republike Srpske Krajine.

11 P: Hvala Vam.

12 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja mislim, časni Sude, da je sada
13 vreme za pauzu.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

15 Napravićemo sada kratku pauzu i nastaviti s radom u 16h.

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

17 ... Početak pauze u 15.31h

18 ... Sjednica nastavljena u 16.02h

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospođo Richterova.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

21 P: Gospodine Kirudja, Vi ste pomenuli da je Vanceov plan predviđao da ne
22 postoji nikakva viša vlast izvan opština, dakle kao neka vrsta krovne vlasti
23 iznad svih opštinskih vlasti. Da li ste Vi saznali da je takva vlast ustvari
24 postojala u tom kraju?

25 O: Pa, da. I to se takođe dogodilo relativno rano, već u aprilu gde

26

27

28

29

30

1 je taj isto čovek koga sam pomenuo, Slobodan Lazarević, došao i saopštio veoma
2 srećno i rekao: "Mi sada imamo svoju vlastitu vladu." Ja sam pitao gde, a on je
3 rekao u Kninu. Ja sam pitao kako se zove, a on je rekao Republika Srpska
4 Krajina.

5 P: Da li ste pokušali da se sastanete sa nekim od predstavnika te Vlade?

6 O: Kao prvo, nije bilo potrebno da ja to činim s obzirom na to šta je
7 bio moj mandat. Sve što je bilo potrebno da učinim bilo je u Sektoru sever.
8 Prema tome, ako je Vlada bila u Kninu, to je bilo odgovornost nekog drugog mom
9 kolege koji je tamo bio - Viktor Andrejev. Prema tome, to nije bila moje
10 neposredno područje interesovanja. Ono što jest bilo neposredno područje mog
11 interesovanja je da kada je on saopštio da postoji Vlada Srpske Krajine, on je
12 takođe počeo i da čini neke stvari koje su praktično predstavljale mešanje u naš
13 posao i stvaralo određeno teškoće s obzirom na lokalne nameštenike koje smo tada
14 zaposlili.

15 P: Da li možete navesti neke primere?

16 O: Pa, kao prvo, ta Vlada Srpske Krajina je želela da se mi, Ujedinjene
17 nacije konsultujemo sa njima u pogledu toga koga ćemo od meštana zaposliti. Što
18 mi nismo bili spremni da činimo bilo tada, bilo sada. Jer koga će UN
19 zapošljavati, to je naša stvar, stvar UN-a. Drugi primer njihovog mešanja je
20 kada su neki pripadnici njihove policije su počeli da traže pasoše raznih ljudi
21 koji su radili za nas, za UN. To mešanje se nastavilo. Ja sam jednom već bio
22 izvan sektora i kada sam se vratio, saznao sam da je on bio organizovao nasilno
23 uklanjanje jednog od prevodilaca kojeg smo mi uposlili, meštanku koja se zvala
24 Indira Kulenović.

25

26

27

28

29

30

1 P: Mogu li da Vas prekinem?

2 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htela bih da pokažem svedoku
3 dokazni predmet, odnosno dokaz 816 po popisu 65ter.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dok se taj dokument ne pojavi na
5 ekranu, recite nam da li je puno meštana radilo za Vas.

6 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa ne velik. Mi nismo bili velika misija,
7 ali smo imali dosta ljudi poput prevodilaca, odnosno ljudi koje smo upošljavali
8 povremeno da bi obavili određene zadatke. Ali nismo obili velika misija. Mislim,
9 bilo je i drugih misija koje su bile puno veća komponenta.

10 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas, da sada spustite taj
11 dokument nešto niže.

12 P: Da li je ovo jedan od memoranduma koje ste Vi pripremili?

13 O: Da. Prepoznajem tu i svoj rukopis.

14 P: Molim Vas da pogledamo sada i drugu stranicu.

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ovaj dokument nosi datum 15. maj
16 1992. i to je sastanak sa predsednikom skupštine Republike Srpske Krajine. Na
17 sastanku su bili gospodin Mile Paspalj, predsednik skupštine Republike Srpske
18 Krajine. Takođe ste pomenuli gospodina Tošu Pajića, zamenika ministra
19 unutrašnjih poslova i komesara policije za područje Kordun. Možemo li sada ovde
20 da zastanemo, pa mi recite, molim Vas, kako ste saznali ili zbog čega ste
21 koristili ovaj termin "zamenik ministra unutrašnjih poslova".

22 O: Da li mislite s obzirom na ovaj memorandum ili ranije? Jer s obzirom
23 na kontekst ovog memoranduma, tu se opisuju okolnosti, ako sam dobro shvatio
24 Vaše pitanje o tome koja je titula upotrebljena uz Tošu Pajića. Ja Vam

25

26

27

28

29

30

1 mogu reći kako je do toga došlo mada se to nije javilo u ovom kontekstu.

2 P: Pa, molim Vas, učinite to.

3 O: Pa, ja sam nešto ranije, odnosno juče objasnio da je Lazarević bio
4 došao u moju kancelariju pre ovih događaja koji se opisuju u ovome memorandumu.
5 I on mi je rekao da ukoliko želim da imam bilo kakve veze sa bilo čim što se
6 tiče policije, najvažnija osoba za koju treba da znam je Tošo Pajić. I on mi je
7 rekao, prvo, da je on komesar, odnosno poverenik za policiju za područje
8 Korduna, ali takođe da je zamenik ministra unutrašnjih poslova.

9 P: A da li je on, odnosno Lazarević ili bilo tko drugi, da li su Vam
10 takođe rekli kakav je bio njegov radni odnos... Odnosno, sada ću to drukčije
11 formulisati.

12 Ko je bio njegov šef?

13 O: Pa, da. Ako je on bio zamenik, ja sam pitao: "A tko je ministar
14 unutrašnjih poslova?" I rekao mi je gospodin Milan Martić.

15 P: A da li Vam je on rekao bilo šta o odnosu između ministra i zamenika
16 ministra?

17 O: Pa, molim Vas da se setite da mi je u to vreme rečeno nešto što sam
18 ja smatrao da nije u skladu s našim mandatom, dakle da postoji neka viša vlast.
19 I ja nisam imao pravo da tu vrstu odnosa ohrabrujem. Prema tome, ja nisam ulazio
20 želeo u to vreme da ulazim u detalje ko je ministar, ko je postavljen na to jer
21 je to već samo po sebi predstavljalo problem. Jer ja sam imao one minimalne
22 informacije koje su mi bile potrebne još od ranije. A kada je on meni ovo rekao,
23 on mi čak nije ni pomenuo gospodina Pajića. On je samo pomenuo njegovo ime, a
24 prošlo je više dana pre nego što sam se ja zapravo upoznao sa gospodinom

25

26

27

28

29

30

1 Pajićem.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Mogu li da Vas pitam samo šta
3 znači skraćenica CCAO?

4 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa, ja sam već juče o tome objasnio. To je
5 glavni oficir za civilne poslove, a to je kasnije promenjeno u CAC, koordinator
6 za civilne poslove.

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A šta je SC?

8 SVJEDOK: [simultani prijevod] To je komandant sektora.

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A šta je SMPAO?

10 SVJEDOK: [simultani prijevod] Gde se to javilo? To je viši vojni... Na
11 kom mestu vidite to?

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pa to je u prvom pasusu.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] To je u prvom redu.

14 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Vi ste rekli: "Bili su to CCAO,
15 zatim SMPAO." Šta je to?

16 SVJEDOK: [simultani prijevod] Nisam baš sasvim siguran da li je tu došlo
17 do pogrešne neke skraćenice. Ja mislim da je jedina osoba koja je tamo mogla
18 biti bio policajac, odnosno čovek koji je bio glavni šef policije CIVPOL-a. To
19 je moglo biti možda "viša vojna policija". Bila je i vojna policija tamo. Tako
20 da je to bilo jedno od to dvoje. Morao bih ponovo da to pogledam.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A šta je to viša vojna policija? Gde
2 se to nalazi?

3 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa tamo gde piše i CCAO. Tu imate i SMPO,
4 to je šef civilne policije i prevodilac UNPROFOR-a.

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Kirudja.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, ali niste rekli šta je to MPAO.

7 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa, upravo to mi i stvara teškoće. Nisam
8 baš sasvim siguran.

9 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

10 P: U drugom pasusu Vi ste rekli: "Sastanak je bio sazvan hitno nakon
11 niza akcija lokalne policije protiv osoblja UNPROFOR-a."

12 O: Pa to sam bio počeo da objašnjavam. Kada je saopšteno da je
13 uspostavljena Srpska Republika Krajine, oni su počeli da insistiraju da svi
14 meštani koji rade za nas, da moraju proći njihovu kontrolu. Mi smo rekli da je
15 to neprihvatljivo, ali su oni ipak to nastavili da rade. I prvo što su uradili u
16 tom smislu bilo je hapšenje tih meštana koji su radili za UN. Kada sam se vratio
17 u Topusko - sećam se da tog dana nisam bio tu - ona je bila uhapšena i privedena
18 u policijsku stanicu Vrginmost. I kada sam ja došao, saznao sam da se to
19 dogodilo i ja sam preduzeo nekoliko koraka nakon tog hapšenja gospođice
20 Kulenović. Prvo, da učinim nešto da je prebacim na sigurno mesto, dakle da je
21 prebacimo izvan sektora. Međutim, takođe sam morao i da se uhvatim u koštac sa

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 lokalnim vlastima zbog ove akcije, što sam ja smatrao ne samo ne dobrodošlim,
2 već je to bilo ogrešenje o više stvari, uključujući i mandat UN-a. A ne znajući
3 kako je došlo do toga, palo mi je napamet da ako oni meni kažu da postoji vlada
4 u Kninu, ko bi bio taj u Sektoru sever sa kim bih ja mogao o tome da razgovaram
5 i da pokrenem to pitanje. Palo mi je napamet, a i saznao sam da pored drugih
6 položaja koje su oni uspostavili kao deo te vlade u Kninu, postojala je i
7 funkcija predsednika Skupštine Srpske Republike. To se ovde zvalo predsednikom
8 Skupštine, a u drugim zemljama bi se to nazivalo vođom parlamentarne većine. Ja
9 sam takođe saznao da je Mile Paspalj bio čovek koji je živeo u Sektoru sever.
10 Takođe sam shvatio da je on veoma važna ličnost zato što je faktički dogovor
11 koji je uspostavljao Vanceov plan, njega je potpisao u ime Srba Mile Paspalj.
12 Jer osoba koja je trebalo to da potpiše je bio Milan Babić, a on to nije hteo.

13 Tako da sam ja shvatio da je on dosta važan, pa sam tražio da se
14 sastanem s njim kako bih izrazio protest zbog ovih poteza jer je to bio kršenje
15 onog mandata koji je on sam potpisao kao predstavnik srpske strane. Prema tome,
16 ja sam ubrzo sazvaio taj sastanak i ljudi koji se vide na ovom memorandumu su
17 bili na tom sastanku.

18 P: Kada ste uložili žalbu, da li je bio Paspalj taj koji je odgovorio?

19 O: Ne. Zanimljivo je da sam samo htio da se vidim s njim i dobio sam
20 vrijeme za sastanak. Kada sam se pojavio tamo gdje je on radio, negdje izvan
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Gline, ja sam bio iznenađen tko se još pojavio, a ja još nisam ni spomenuo svoj
2 demarš. To je bio Tošo Pajić koga je vjerojatno pozvao Paspalj. Ja sam im rekao
3 o zloupotrebi vlasti i o našem članu osoblja. Kad sam započeo sa svojom žalbom i
4 pokušao da to objasnim, bio je Tošo Pajić taj koji je odgovorio, a Mile Paspalj
5 je samo mirno sjedio i slušao.

6 P: Da li je pritužba riješena?

7 O: Da. Važno je da sam ustvari bio vrlo sretan što se pojavio gospodin
8 Pajić i zato što je to bila policijska akcija poduzeta u Kordunu, konkretno od
9 strane šefa policije u Vrginmostu po imenu Đuro Škaljac koji je poduzeo tu
10 akciju. A i optužnica je isto tako bila iz Vrginmosta. Ukratko, gospodin Paspalj
11 u svom svojstvu kao što je rekao - komesara policije za Kordun, to je bila
12 greška. On je preokrenuo cijeli taj kurs koji je poduzeo, priznajući da to nije
13 bila akcija koju je njegova policija željela da poduzme, da je to bila greška,
14 da je to bio nesporazum i da se neće ponovo dogoditi.

15 P: A šta je sa drugim pitanjima koja ste spomenuli, provjere pasoša i
16 to?

17 P: Oni su počeli da objašnjavaju da je razlog što to traže jeste to što:
18 "Mi nećemo da hodate naokolo, možda će domaći ljudi da vam stvaraju probleme,
19 možete naletiti na mine, što bi nam bilo žao i..." /kako je prevedeno/

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ovaj dokument
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uvrsti u spis.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava. Molim da mu se
3 dodijeli broj.

4 TAJNIK: [simultani prijevod] Ovaj dokument će nositi broj 749, časn
5 Sude.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.
7 Molim da nastavite, gospođo Richterova.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Upravo sam obaviještena da imamo
9 jednu malu grešku u transkriptu. Na strani 38, 25. red, umjesto gospodin Paspalj
10 trebalo bi da stoji "gospodin Tošo Pajić" zato što se kaže "u njegovom svojstvu,
11 kao što je on rekao, šefa policije za Kordun". To je samo mala greška.

12 Možemo li sada, molim Vas, da pokažemo dokument koji po pravilu 65ter
13 nosi broj 817?

14 P: Da li je ovo još jedan izvještaj koji ste Vi pripremili?

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas da se dokument malo niže
16 spusti.

17 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da. I tu na prvoj strani se nalazi moj
18 rukopis.

19 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas da pogledamo stranu 2.

20 P: Datum je 16. maj 1992. i to je izjava predsjednika Skupštine
21 Republike Srpske Krajine. Da li ovaj dokument predstavlja nastavak Vašeg
22 izvještaja o sastanku sa Milom Paspaljem, odnosno, da li su to bila dva zasebna
23 sastanka?

24 O: To je nastavak. Kada je taj incident prošao, onaj incident sa
25 prevodiocom, Mile Paspalj je ustvari počeo da se hvata za onaj prostor koji sam
26 mu otvorio time što sam ga pozvao da nam kaže o tome kako se misija izvodi i o
27 pitanjima koja on smatra važnima.

28
29
30

1 P: Ja ću Vas zamoliti da komentirate dva kratka isječka iz svog
2 izvještaja. Najprije drugi pasus čija prva rečenica glasi: "Republika Srpska
3 Krajina nema vojsku. Narod je vojska i kad UNPROFOR govori o povlačenju, treba
4 da shvati da se naši ljudi ne mogu povući odavde." A onda bih Vas uputila na 4.
5 pasus i to na zadnje dvije rečenice: "Želimo da osnujemo državu 'srpsku
6 krajinu'," rekao je predsjednik, "kako bismo preživjeli." Pozvao se na zvjerstva
7 počinjena tokom Drugog svjetskog rata koja se pripisuju drugoj strani i dodao da
8 njegov narod ne želi da bude istrijebljen.

9 Možete li da nam date komentar o tome? O čemu ste Vi razgovarali s Milom
10 Paspaljom vezano za uspostavljanje države "srpske krajine"?

11 O: Hvala. Molim vas da dođemo do vrha dokumenta gdje se vidi datum.

12 Vi vidite da je datum sredina maja.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Šta ovo 1310, 14 predstavlja?

14 U trećem redu od prvog paragrafa stoji: "Sastanak je bio u Glini u 1310,
15 14."

16 SVJEDOK: [simultani prijevod] To je vojni način označavanja. To znači da
17 /?se održao u 1.00 sat/. Svi su ovi dokument odražavali činjenicu da smo mi bili
18 u okviru vojnog sistema i prenosili su se vojnim putem. U konkretnom slučaju
19 ovdje je bila holandska jedinica veze. Dakle, način izražavanja vremena je bio u
20 vojnom formatu.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, to je 10 minuta nakon jedan,
2 14-oga.

3 SVJEDOK: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

5 P: Molim da nastavite.

6 O: Dakle, datum je maj. Incident, odnosno sadržaj dokumenta odnosi se na
7 period nakon ovog dokumenta o kojem smo upravo razgovarali. Šta se tada događalo
8 osim tog incidenta jeste nastojanje da se izvrši demobilizacija. U to vrijeme to
9 je bilo u punom jeku. Tražili smo da se identifikuju sve jedinice, sve snage s
10 ciljem da se zatraži da se sve one demobilišu i da se oružje stavi u skladišta.
11 Mile Paspalj je, naravno, znao što se događa na vojnoj strani.

12 To je bio početak konstantne linije politike, konstantnog nastojanja da
13 ljudi koji su bili u ovim UNPA zonama neće biti adekvatno zaštićeni od strane
14 UNPROFOR-a zato što UNPROFOR nije imao potrebnu snagu koju su oni mislili da
15 treba da ima kako bi spriječio prijetnju koja dolazi od protivnika, to jest od
16 hrvatske strane, u sukobu. Čak je i na vojnoj strani 16. maja general Špiro
17 Niković još uvijek davao naređenja da se prikupe oružja i stave u skladište. Ja
18 sam vidio ranije tog jutra da je bilo ljudi koji su suprotstavljeni tom naporu.
19 Logika zbog čega su protiv toga i šta je to - on je to sada počeo da uobličava i
20 rekao: "Mi nemamo čak dovoljno oružja da ga stavimo u skladište." To je
21 retorička izjava zato što očigledno mi imamo i mi možemo da ih vidimo. Na

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ulicama su. Oni su u obliku tenkova, artiljerije, oklopnih vozila.

2 I kao drugo, većina ljudi, običnih ljudi, čak kada nisu konkretno
3 uključeni ni u kakve vojne službe, vidite ih da nose oružje. Znači, ono što je
4 on govorio jeste bila priprema terena za argument da oni ne bi trebali da polože
5 svoje oružje i da se ne slažu da svo to oružje bude oduzeto. I konačno, ovaj
6 zadnji paragraf koji ste spomenuli govori o tome da smo mi u procesu stvaranja
7 nove države za sebe. I, naravno, svi elementi države osim granica, postoji vlada
8 i osim vlade, postoji vojska.

9 P: Gospodine Kirudja, tokom vremena koje ste tamo proveli, da li ste Vi
10 imali česte kontakte sa lokalnim srpskim gradonačelnicima, odnosno
11 predsjednicima opština?

12 O: Da. Ja sam se alternativno sastajao sa vojnom stranom zato što sam
13 imao ovaj drugi dio mandata koji je trebalo izvršiti, a sastajali smo se i sa
14 civilnom stranom. A ta civilna strana je značila da smo se sastajali bilo sa
15 gradonačelnicima ili sa policijom.

16 P: Kad ste se sastajali sa tim ljudima, da li je bilo išta zajedničko u
17 smislu gledišta, izraza o tome što je njihova želja u pogledu političke
18 strukture u kojoj su željeli da žive?

19 O: Da. I to je variralo od jednog do drugog gradonačelnika, od onih koji
20 su šutjeli i radili svoj posao i nisu izražavali politička gledišta, a to je
21 najbolje predstavljao gradonačelnik Vrginmosta, pokojni Obradović, pa do onih
22 koji su bili vrlo glasni u pogledu političkih pitanja i kako su oni vidjeli
23 budućnost u Hrvatskoj. Najbolje ih je predstavljao možda gradonačelnik u
24
25
26
27
28
29
30

1 Petrinji koji je bio veoma glasan. Ti su bili vrlo glasni i oni su nas vrlo rano
2 angažovali. Sjećam se kad smo se prvog dana sreli u Petrinji 19. aprila. To sam
3 već ranije spomenuo da je došao general Nambiar u posjetu. Ti su govori
4 započinjali otprilike ovako:

5 "Gospodine Kirudja," rekli su i koga god još da su spominjali, "ovdje
6 morate da razumijete jednu osnovnu činjenicu. Mi smo vodili ovaj rat zato što mi
7 ne možemo da živimo zajedno, Srbi i Hrvati. Što brže to razumijete, to bolje za
8 nas." To sam upamtio. "Mi ne možemo živjeti zajedno, mi Srbi i Hrvati. I željeli
9 bismo da imamo svoje vlastito područje gdje smo mi kao Srbi na vlasti." I to je
10 bila suština tih govora.

11 P: Što je bila Vaša reakcija? Kako ste Vi na to odgovorili?

12 O: Nikako. Zato što sam Vam rekao ranije da naš mandat nije uključivao
13 nikakvo političko rješenje zato što je to ostavljeno međunarodnoj konferenciji o
14 bivšoj Jugoslaviji gdje su se rješavala sva politička pitanja. Mi smo samo
15 slušali što su oni rekli, ali se nismo angažovali u debatu jer bismo time izašli
16 izvan našeg mandata. Naš mandat nije uključivao da se traži buduća vizija ili
17 kako će ta zemlja koja se zvala UNPA zona konačno razriješiti. Znači, mi se
18 nismo angažovali ništa više nego da slušamo.

19 P: Rekli ste da Vam je rečeno. "Mi ne možemo živjeti zajedno kao Srbi i
20 Hrvati i željeli bismo da imamo svoje vlastito područje gdje mi kontrolišemo
21 situaciju."

22 Da li su oni isto tako spomenuli bilo kakvu vezu sa drugim srpskim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 područjima u bivšoj Jugoslaviji?

2 O: Ne sasvim direktno, osim u djelovanju i po činjenicama. Oni su
3 djelovali na taj način; nisu morali to da kažu. Jedan primjer o onome što sam
4 upravo rekao: ja sam očigledno išao u svako od sjedišta gradonačelnika. A onaj
5 primjer koji je najbolji jeste u Dvoru gdje sam se sreo sa gradonačelnikom
6 Dvora. U to vrijeme gradonačelnik Dvora je bio Jugoslav Borojević. Njega su
7 zanimale i druge stvari, a ne ono o čemu sam ja namjeravao govoriti, to jest o
8 provedbi Vanceovog plana. Njega je zanimalo da se mi uključimo u odstranjivanje
9 nekih 10.000 ljudi preko granice u Bosanski Novi. I on je bio u kontaktu sa
10 drugom stranom, sa svojim kolegom u Bosanskom Novom u smislu da mi je rekao:
11 "Dođite da razgovarate sa gradonačelnikom Bosanskog Novog, on je tu."

12 P: Gospodine Kirudja, govorićemo o tom događaju kasnije.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ali prije nego što do tog dođemo,
14 ja bih zamolila da se ovaj dokazni predmet uvrsti u spis.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokaz se uvrštava u spis. Molim da mu
16 se dodijeli broj.

17 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 750.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

19 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

20 P: Prije nego što počnemo da govorimo o događajima u Bosni, ja bih
21 željela da Vam pokažem zadnji dokument iz ovog dijela, a to je dokument koji
22 nosi broj 819 prema pravilu 65ter. Da li prepoznajete ovaj dokument kao dokument
23 koji ste Vi napisali?

24 O: Prepoznajem.

25

26

27

28

29

30

1 P: Možemo li sada da pogledamo stranu 2? Ovaj dokument ima datum 18. maj
2 1992., a predmet je sastanak u Glini 18. maja u 11h. Prisutni na sastanku su
3 bili, i sad, među ostalima tu je bio o okružni tužilac za sudove na Baniji i
4 Kordunu. Koja je bila primarna svrha ovog sastanka?

5 O: Ja sam sazvao ovaj sastanak koji se održao u gradskoj vijećnici u
6 Glini kako bih počeo objašnjavati civilnim vlastima šta je to što mi radimo i da
7 učinim da oni razumiju to. Zbog različitih aspekata koje je naš mandat pokrивao,
8 mi nismo pozvali samo gradonačelnike, već i one koji su bili zaduženi za
9 pravosudni sistem.

10 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada da pogledamo stranu
11 3? I molim da pođemo malo dole niže.

12 P: Htjela bih da pogledamo drugi pasus na ovoj strani gdje se govori:
13 "Vođe lokalnog stanovništva su dalje rekli..."

14 Ja ću pročitati nekoliko rečenica, pa bih zamolila da date komentar.

15 "Vođe lokalnog stanovništva su dalje rekli da posebno EZ, odnosno,
16 Evropska zajednica, pokušava da prejudicira politički ishod ovog sukoba. Kažu da
17 EZ pokušava da dâ specijalni status RSK-u, što lokalno stanovništvo smatra
18 suprotnim Vanceovom planu. Još su dodali da neće biti moguće riješiti politički
19 problem bez legalnih predstavnika ove ovlasti i RSK."

20 Molim Vas da date komentar o ovom pasusu, odnosno o dijelu ovog
21 paragrafa.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Kao što sam ranije rekao, jedna od stvari koje sam htio jeste da
2 usmjerim njihovo razumijevanje o onome šta je to što mi kao UNPROFOR treba da
3 postignemo na tom području. Ja sam jučer spomenuo da su posmatrači Evropske
4 zajednice, i to su bili i mnogo prije raspoređivanja UNPROFOR-a na tom području.
5 Ovaj memorandum nosi datim 18. maja i mi se tu nalazimo usred postizanja
6 demobilizacije ili pokušaja da se postigne demobilizacija. Pošto su to bili vođe
7 zajednica, pošto je grad Glina, pošto je to sjedište Mile Paspalja, druga osoba
8 koja je govorila o tome kako bi oni htjeli da osnuju vlastitu krajinu za svrhu
9 postizanja više ciljeva, a među njima i njihovu vlastitu bezbjednost.

10 U tom konkretnom pasusu meni je poslana poruka da se oni nisu slagali s
11 onim što su čuli od Evropske zajednice. Posmatrači Evropske zajednice, premda
12 nisu bili prisutni na sastanku, nisu bili vrlo involvirani s nama. Oni su imali
13 svoj zasebni, ali paralelni mandat. U ovom pasusu kada govore o tome da Evropska
14 zajednica pokušava da prejudicira posebni status RSK koji je suprotan Vanceovom
15 planu, to je samo drugi način da kažu da Evropska zajednica nije podržavala
16 jedan zajednički entitet koji bi se zvao RSK. A evropski posmatrači su mnogo
17 direktnije rekli da oni to ne podržavaju.

18 Kada je lokalno stanovništvo reklo da je evropska interpretacija onoga
19 što se događa u RSK suprotna Vanceovom planu, sama ta interpretacija je bila
20 suprotna Vanceovom planu. Oni su samo koristili ovu priliku da jednostavno kažu:
21 "Mi ne volimo ono što oni ovdje rade i mi se s njima ne možemo složiti."

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Posljednje pitanje o ovome: da li je postojao zatvor u Glini?

2 O: Da, bio je povelik zatvor u Glini.

3 P: Da li ste imali ikakvih poslova sa lokalnim vlastima vezano za neke
4 zatvorenike koji su bili u tom zatvoru?

5 O: Da. I ja sam iskoristio tu priliku da odem i pogledam taj zatvor zato
6 što je u njemu bilo dosta ljudi ne samo iz Sektora sjever, već i mnogo dalje;
7 neki čak iz Sektora zapad, a drugi su bili iz bihaćkog džepa. A posebno, pošto
8 smo mi uvijek odgovarali objema stranama u ovom sukobu, i Hrvatima, oni su nam
9 stalno govorili o Hrvatima koji su bili držani u tom zatvoru. Tako da je dio
10 razloga zašto smo posmatrali taj zatvor bio da možemo da im odgovorimo da u
11 takvom i takvom zatvoru jeste ili nije takav zatvorenik.

12 P: Da li ste bili uključeni u puštanje nekih zatvorenika?

13 O: Da.

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ovaj dokument
15 uvrsti u spis.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
17 mu se dodijeli broj.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 751.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

20 PREVODITELJICA: Mikrofon, molim.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li možete da procijenite koliko je
22 ljudi bilo pušteno zahvaljujući Vama?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ne, časni Sude, zato što je bilo ljudi
2 koji su dolazili i odlazili i naprosto taj broj nemam sada u glavi.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali, u određenom trenutku, da li
4 biste mogli da kažete koji je bio ukupan broj ljudi u periodu od dvije godine
5 tamo?

6 SVJEDOK: [simultani prijevod] Na osnovu jednog incidenta koji se dogodio
7 bilo u augustu ili septembru kada je veliki broj Muslimana držan u Glini. Kad
8 govorim o velikom broju, govorim o desetinama, možda čak stotinu ljudi. I došlo
9 je do jednog incidenta kad je poduzeta operacija s muslimanske strane u području
10 Plaškog. To je bila vojna operacije kojom se pokušalo da se prodre u Sektor
11 sjever. Njih je presrela srpska granična policija, nekoliko ih je ubijeno, a
12 veliki broj je odveden u zatvor u Glini. A mi smo bili uključeni u mnoge
13 diskusije to tim zatvorenicima. Sama ta grupa je kasnije puštena. To je bila
14 velika grupa, a bilo je i pojedinaca između toga, pa zbog toga ne mogu da kažem
15 broj.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali to je bila vojna grupa?

17 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da, bili su. Oni su nasilno pokušali da
18 prođu granicu.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu.

20 Možete da nastavite.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se pokaže dokument
2 koji prema pravilu 65ter nosi broj 834.

3   P: Prije nego što se taj dokument pokaže da se vratim kratko na pitanje
4 koje je sudija postavio. Vi ste spomenuli puštanje nekih Muslimana. Tko su, u
5 prvom redu, bili ljudi koji su bili uključeni u puštanje? Da li su to bili Srbi,
6 Hrvati ili Muslimani?

7   O: Nas nisu zanimali obični kriminalci ili oni koji su spadali u
8 kategoriju običnih kriminalaca na ulicama Gline, a koji su bili Srbi. Mi smo se
9 samo uključivali kada su zatvorenici bili bilo Hrvati ili Muslimani i kada je
10 njihova sudbina imala političku dimenziju.

11   P: Sad imamo na ekranu dokument. Da li možete da kažete prepoznajete li
12 i to kao svoj dokument?

13   O: Ne. To nisam ja napisao. Moji ljudi su obično, kada sam ja bio jako
14 zauzet, te dokumente prebacivali, fizički su ih nosili i ovim Holanđanima,
15 vezistima, a ja bih samo autorizovao na naslovnoj stranici da se to može
16 poslati.

17   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je na dnu te stranice Vaše ime?

18   SVJEDOK: [simultani prijevod] Jeste moje ime, ali taj rukopis nije moj
19 rukopis. To prosto kažem zato što možda uočavate da to nije isti rukopis kao i
20 onaj koji je bio na prethodnim stranicama.

21   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada da pogledamo drugu
22 stranicu tog dokumenta?

23   P: Ovaj dokument nosi datum 8. jun 1992. godine. Da li ste vi pripremili
24 ovaj memorandum?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Najpre da kažemo da je predmet "Izveštaj o istrazi o raseljenim
3 osobama primećenim u Bosanskom Novom." U prvom pasusu Vi pominjete ljude koje
4 smo videli da drže na stadionu u Bosanskom Novom, a zatim treći paragraf koji
5 počinje rečima: "Dana 26. maja koordinator za civilne poslove, 'CAC', sastao se
6 s gradonačelnikom Dvora", i tako dalje, i tako dalje.

7 Da li je ovo onaj sastanak o kome ste počeli da govorite pre nego što
8 sam Vas prekinuo?

9 O: Da.

10 P: Možete li nam ukratko reći o čemu je bilo reči na tom sastanku? Šta
11 je gospodin Borojević hteo od Vas?

12 O: Kao što sam već počeo da objašnjavam, ja tu nisam hteo da govorim o
13 Bosanskom Novom. Bosanski Novi je u Bosni i Hercegovini i to je bilo izvan našeg
14 mandata. Ja sam samo išao u opštinu Dvor kako bih govorio o sprovođenju
15 Vanceovog plana.

16 P: Da Vas samo prekinem na trenutak. Recite nam, molim Vas, gde je
17 Bosanski Novi.

18 O: On je s druge strane reke Drina, ili već koja reka, dakle preko, s
19 druge strane reke. I to je unutar Bosne i Hercegovine. U ovom trenutku mislim da
20 to sada ima novi naziv i ne znam kakav je to novi naziv.

21 P: Može se videti na ovom kratkom atlasu na 21. stranici; to je na
22 koordinatama C3.

23 P: To je upravo na granici.

24 O: S druge strane reke.

25

26

27

28

29

30

1 P: To je reka Una.

2 O: Reka Una. Vidite da ako ste, recimo, na onom mestu gde je danski
3 kontingent u Dvoru, moglo se videti dvogledom s druge strane reke čak i ako
4 niste fizički bili tamo.

5 P: Vi sada govorite o incidentu?

6 O: O incidentu u tom memorandum.

7 P: U prvom paragrafu, tamo gde se pominju te osobe koje smo videli na
8 stadionu?

9 O: Da.

10 P: Da se vratimo sada na taj sastanak. Šta je hteo gospodin Borojević od
11 Vas?

12 O: Pa, počeo sam da dajem to kao ilustraciju o saradnji između srpskih
13 vlasti u UNPA zoni i srpskih vlasti s druge strane u Bosni i Hercegovini. I to
14 je prosto se podrazumevalo i o tome se nije moralo ni razgovarati. To se
15 događalo svakodnevno. Na ovom konkretnom sastanku, kada smo počeli da
16 razgovaramo o Vanceovom planu, celu tu stvar je izmenio gradonačelnik. Jer mi
17 smo hteli da razgovaramo o tome šta se događa u Bosanskom Novom. I mene je taj
18 zahtev prosto iznenadio. I on je rekao: "Mi imamo zahtev." I to je rekao meni
19 kao predstavniku Ujedinjenih nacija u ovom sektoru. I to mi je rekao
20 gradonačelnik Bosanskog Novog. A ja sam rekao: "Pa ja nemam veze sa Bosanskim
21 Novim." A on je zatim nastavio da mi priča o tome šta želi. A kada sam ja to
22 odbio, on je onda pozvao na telefon gradonačelnika i rekao mi je: "Gradonačelnik
23 je na vezi i razgovarajte sa njim." Ja sam i dalje pokušao ljubazno da kažem da

24

25

26

27

28

29

30

1 se to mora na drugi način obaviti i u drugo vreme. U svakom slučaju, hoću da
2 kažem da skoro da nije postojala nikakva granica između njih. Postojala je
3 potpuna saradnja bez ikakvih šavova, da tako kažem, između te dve strane -
4 bosanske i srpske strane u UNPA zoni.

5 P: Dakle, on, gradonačelnik Dvora na Uni je zatražio da Vi nešto uradite
6 u vezi sa ljudima u Bosanskom Novom? Kako ste Vi na to reagovali?

7 O: Pa, najpre sam bio potpuno iznenađen jer ako... Molim Vas samo da
8 podignete ovaj dokument. Vidite, tu je suština onoga što je o čemu je on hteo da
9 mi razgovaramo. Da mi učestvujemo, on bi tražio od nas kao Ujedinjenih nacija da
10 učestvujemo u procesu koji bi vodio prelasku tih ljudi iz Bosanskog Novog kroz
11 sektor u Hrvatsku i da garantujemo da niko od njih neće ostati u sektoru i da će
12 odatle otići.

13 P: Da li ste vi pristali na to?

14 O: Ne. Jer prvo što sam hteo da saznam je o čemu se radi, zbog čega ih
15 uopšte pomeraju, zbog čega se ti ljudi sele, zašto se kreću. Ja sam to sve hteo
16 da znam.

17 P: A da li je on pomenuo - verovatno to nisam čula - ali, da li je on
18 pomenuo tko su bili ti ljudi koji su hteli da odu? Koje nacionalisti?

19 O: Oni su bili Muslimani.

20 P: Dobro. A, da li ste Vi dobili odgovor zbog čega su oni hteli da odu
21 odatle?

22 O: Pa, tu je bilo više stvari. Sad ću Vam ukratko to ispričati. Prvo
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sam saznao to od gradonačelnika Borojevića, gradonačelnika Dvora. On saopštava
2 poruku da gradonačelnik Bosanskog Novog... "gospodin Pašić želi da razgovara sa
3 Vama o tome i tome". Ja sam odbio da razgovaram o toj temi. Vratio sam se u
4 Topusko i u roku od jednog ili dva dana gospodin Pašić lično, dakle ne
5 gradonačelnik Dvora, pojavljuje se u mojoj kancelariji - dakle, gradonačelnik
6 Bosanskog Novog - zajedno sa grupom ljudi. I tada sam ja počeo ustvari da
7 shvatam i da dobivam odgovor na to pitanje koje ste mi Vi postavili, tko su ti
8 ljudi i zašto žele da se isele.

9 P: A šta je bio njegov odgovor?

10 O: Pa, prvo što je rekao, to je jedna priča koju ja sada teško mogu da
11 razumem jer su oni svi bili Srbi i govorili su o tome kako Muslimani dobrovoljno
12 žele da odu i oni su podvlačili tu reč: dobrovoljno su želeli da odu iz svojih
13 kuća. Ja sam rekao: "Pa, dobro, Vi ste gradonačelnik. Zbog čega bi ljudi u
14 tolikom broju želeli da napuštaju kraj i to dobrovoljno? Šta se dešava?" Da
15 skratimo priču, radilo se o tome da oni ustvari nisu stvarno dobrovoljno hteli
16 da odu. Ne žele dobrovoljno da odu. Tu se događa nešto. Ja sam pitao šta se
17 događa, a tu smo dobili onda odgovor: "Pa, mi imamo novu republiku, Republiku
18 Srpske Bosne i Hercegovine." Dakle, najavljeno je postojanje novog entiteta. I
19 ti Muslimani nisu hteli da potpišu lojalnost tom novom entitetu. A ako to ne
20 žele, onda moraju otići. A ja sam na to rekao: "Pa onda ne odlaze dobrovoljno."

21 Prema tome, u toku tog razgovora mi smo ustanovili da oni ustvari
22 prisilno odlaze odatle, da ne odlaze dobrovoljno. A gospodin Pašić je tražio od
23 nas da mi učestvujemo u tome da od tih ljudi pravimo izbeglice time što oni
24 odlaze iz svojih vlastitih domova.

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Kirudja, u ovom trenutku kada ste gospodina Pašića po prvi
2 put sreli, da li ste pristali na to da učestvujete u njihovom odlasku za
3 Hrvatsku?

4 O: Ne, ja nisam na to pristao. A kad je on shvatio da ja neću pristati,
5 on je hteo da zna ko je moj šef i kome da se obrati. Ja sam rekao: "Možete ići
6 sve do generalnog sekretara, ali to se neće promeniti. Mi od ljudi nećemo da
7 pravimo izbeglice i da ih isterujemo iz njihovih vlastitih domova."

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovom dokazu dodeli
9 broj.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To je 752.

12 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih htela da Vam pokažem
13 dokument sa popisa 65ter. To je dokument 842.

14 P: Da li prepoznajete da li ste to Vi napisali?

15 O: To je napisano u moje ime.

16 P: Molim da pogledamo drugu stranicu. Ovaj dokument nosi datum 3. jul.
17 Predmet je "Humanitarna pomoć". Da li se sećate da li ste Vi pripremili ovu
18 zabeležku?

19 O: Da.

20 P: Ovaj dokument ponovo u drugom pasusu govori o fudbalskom terenu u
21 Bosanskom Novom. Recite nam, molim Vas, u najkraćim crtama šta se ustvari
22 dogodilo na tom fudbalskom terenu. Zbog čega se to ovde uopšte pominje? Vrlo
23 kratko.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, primetićete da je to juli mesec. Ako pogledate dokument, videćete
2 da je to u julu. To se vidi u vrhu ovog dokumenta. Ako se sećate onog ranijeg
3 incidenta kada smo govorili o fudbalskom terenu, to je bilo u junu, dakle, mnogo
4 ranije. Ti incidenti kada se ljudi okupe na fudbalskim terenima, ukratko,
5 dešavalo se sledeće, u junu, dakle ne u julu: vojnici, danski vojnici koji su se
6 nalazili u Dvoru i posmatrali dvogledom taj fudbalski teren, bio je jasan dan,
7 videli su velik broj ljudi u autobusima kako ih dovode na teren. Jedan od njih
8 je bio naročito pronicljiv i uočio je da ti ljudi su seli na takav način da su
9 napisali SOS, kao živi zid. On je tada shvatio da su ti ljudi u nevolji, ali
10 nije tačno znao koja vrsta nevolje jer se to nalazilo s druge strane reke u
11 Bosni.

12 Mi smo rekli, odnosno, ja sam rekao mom štabu, a vojska je saopštila
13 drugim kanalima, a moj kolega iz kancelarije visokog komesara za izbeglice, jer
14 je njihov mandat bio fleksibilniji, on je otišao da sazna nešto više. Mi smo sve
15 to učinili. Memorandum koji ovde vidite ukazuje na neke interne probleme UN-a:
16 jer ja sam vam sve to rekao, vi ste to ignorisali, a sada hoćete da ponovo o
17 tome razgovaramo. Dakle o tome se govori u tom pasusu, o našoj frustraciji da to
18 nije ispitano, ta činjenica na koju smo već skrenuli pažnju u sedištu, ali na
19 koju oni nisu obratili pažnju.

20 P: A da li ste kasnije saznali o kojim se ljudima radili na tom
21 stadionu?

22 O: Da. Ovo je bilo u početku, kada su ti ljudi bili tu sakupljeni.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Oni su bili iz sela Blagaj. Te ljude su raspoređivali u onom procesu kako sam
2 ranije pomenuo, kada oni nisu hteli da potpišu svoju lojalnost Republici
3 Srpskoj, a to je grupa koja je kasnije prisilno ustvari iseljena iz Bosanskog
4 Novog kroz Sektor sever.

5 P: Dakle, govorite o Muslimanima?

6 O: Da. Svi su oni Muslimani.

7 P: Sada bih htela da Vam pročitam drugi pasus, naravno, samo deo tog
8 pasusa.

9 "Mi mislimo da su zatočnici na fudbalskom terenu samo vrh ledenog brega
10 i da je reč o usklađenoj akciji lokalnih srpskih vlasti u BiH koji pokušavaju da
11 stvore srpsku republiku BiH u kojoj neće biti Muslimana. U tom procesu,
12 predsednici opština, milicija i Teritorijalna odbrana Bosanskog Novog
13 sadejstvuju sa istim takvim organima vlasti ne samo u zoni pod zaštitom UN-a u
14 Dvoru i Kostajnici, već i u Bosanskoj Dubici, Banja Luci, Prijedoru, Sanskom
15 Mostu i Ključu."

16 Kada pominjete tu da oni "sadejstvuju", možete li nam nešto više o tome
17 reći?

18 O: Da. Prva naznaka o ovom pitanju, o njoj smo saznali od gradonačelnika
19 Dvora, odnosno predsednika opštine Dvor. On čak nije ni rekao da nam, zapravo,
20 saopštava nešto, već je to više bilo opšte pitanje. Oni su tražili više stvari,
21 jedna od njih je bila prolazak kroz sektor, tražili su međunarodne medije da
22 posmatraju i da vide da se to događa. I, sada, činjenica da je gradonačelnik
23 Bosanskog Novog slobodno dolazio preko u moju kancelariju bez ikakve najave i
24 počeo da razgovara o tim istim stvarima. Muslimani nisu mogli da prelaze

25

26

27

28

29

30

1 tu granicu. Svaki puta kada bi neki Musliman prešao tu granicu, mi smo imali
2 problem jer ga Srbi ne bi puštali niti bi to dozvoljavali Hrvatima. Samo su Srbi
3 mogli da prelaze granicu bez ikakvih problema, bez obzira da li su
4 gradonačelnici ili ne. I ne samo da je to bio gradonačelnik Bosanskog Novog koji
5 je dolazio kasnije. Imao sam i drugu posetu nakon prve u kojoj su dolazili drugi
6 predstavnici iz svih tih gradova Bosanske Dubice, Sanski Most, Ključ. Svi su oni
7 bili u mojoj kancelariji, dakle i gradonačelnici i policija.

8 P: A nakon što ste Vi odbili da učestvujete u tome, da li su se
9 nastavila ta nastojanja da se Muslimani isele?

10 O: Da, na moju muku. I da sada skratim priču, u osnovi, došlo je do toga
11 da su oni dobili dozvolu od Kancelarije visokog komesara za izbeglice i Hrvata,
12 tako da je prva grupa koju su oni hteli da isele, preseljena bez obzira što smo
13 mi bili veoma protivni tome. Ja govorim o tome da smo mi izrazili svoje
14 neslaganje ne samo našem štabu, već i kancelariji visokog komesara za izbeglice.
15 I uprkos toga, to se dešavalo.

16 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvrsti u
17 spis.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvrštava se u spis. Molim broj.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To je broj 753.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada Vas molim da vidimo dokument
21 843 sa popisa 65ter.

22 P: Ovo je dokument koji nosi datum 6. jul 1992. godine. i u zaglavlju
23 stoji Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Opština Bosanski Novi, Krizni štab.

24

25

26

27

28

29

30

1   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Na monitoru vidimo verziju na
2 B/H/S-u. Molila bih da vidimo englesku verziju. Hvala. Molim da sada malo spusti
3 dokument niže.

4   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo trenutak, molim Vas. Ja još uvek
5 imam na monitoru verziju na B/H/S-u.

6   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

7   P: Gospodine Kirudja, da li Vi imate pred sobom verziju na B/H/S-u ili
8 na engleskom?

9   O: Pa, ja imam verziju na engleskom.

10   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Imam i ja.

11   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

12   P: Da li prepoznajete ovaj dokument? Da li ste ga već videli?

13   O: Da.

14   P: Molim Vas da pogledamo sada treći pasus odozdo. Tu se kaže: "U vezi
15 sa zahtevom građana, a radi obezbeđivanja njihove lične i imovinske sigurnosti,
16 obavljen je i razgovor predstavnika opštine Bosanski Novi, Dvor i gore navedenog
17 naslova i kriznog štaba 6. jula 1992. godine kojom prilikom je dogovoreno da se
18 u interesu se tri strane obezbedi organizovani odlazak", tako tu stoji,
19 "autobusima Kozara prevoz, Autoprevoz Dvor."

20   A zatim u pretposlednjem pasusu odozdo stoji da će se obezbeđenje
21 konvoja vršiti od strane radnika Ministarstva unutrašnjih poslova Krajine.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Dakle, o čemu se ovde radi, o čemu se govori u tom dokumentu? Da li je
2 to sporazum o odlasku tih ljudi?

3   O: Ovo je jedan od razloga zbog čega sam ja upotrebio onu reč da su
4 "sadejstvovali" odnosno radili zajedno na tome. Ako pogledate zaglavlje ovog
5 dokumenta, vidite, to je dokument koji potiče iz grupe koja sebe naziva kriznim
6 štabom i to u opštini Bosanski Novi, a to je u Bosni i Hercegovini. Dakle,
7 pravno govoreći, to je sasvim drugo mesto. To je upućeno meni, odnosno UNPA zoni
8 Ujedinjenih nacija, zaštićenoj zoni. To njima nije predstavljalo veliki problem
9 bez obzira na to što mi nikakve veze nismo imali sa Bosanskim Novim. Mi smo bili
10 u Dvoru. A sad ako pogledate niže, u onom paragrafu koji je pročitala tužilac,
11 vidite da u ovoj rečenici da će oni otići autobusima Kozara prevoz i Autoprevoz
12 Dvor. Dakle, ta kompanija Autoprevoz je iz Dvora.

13   To su ljudi u drugom gradu koji govore o tome da će prevoz biti
14 organizovan kompanijom iz drugog grada, ali pošto su oni svi Srbi, to se nije
15 činilo uopšte neobičnim, a isto tako i privatnim vozilima i drugim prevoznim
16 sredstvima i to na relaciji Dvor, Vrginmost i Topusko. To je bila ruta kojom su
17 trebali da krenu. A zatim u onom paragrafu gde se govori o obezbeđenju konvoja,
18 to obezbeđenje, vršiće unutrašnji poslovi Republike Srpske Krajine.

19   Drugim rečima, to su informacije koje su nama saopštene, da oni to
20 nameravaju da učine i da će to učiniti na takav način. Da se sada vratimo na ono

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 o čemu je ranije bila reći. To se upravo dogodilo tako kao su oni to opisali:
2 autobusi su upravo tako bili obezbeđeni i Tošo Pajić je bio tamo i njegova
3 policija koji je predstavljao unutrašnje poslove i koji su bili na toj ruti.

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede u
5 spis.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvodi se u spis. Molim broj.

7 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokaz 754.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih molila da se na ekranu
9 pojavi dokument sa popisa 65ter pod brojem 844. Ako uspemo da ga dobijemo. Nadam
10 se da nisam dala pogrešan broj. Izvinjavam se. Dala sam pogrešan broj po listi
11 65ter. Radi se o dokumentu 845. Na ekranu se nalazi verzija na B/H/S-u, a evo
12 sada imamo i englesku verziju. Hvala.

13 P: Ovaj dokument nosi datum 8. jul i izdala ga je Republika Srpska
14 Krajina, Skupština opštine Dvor na Uni, Opštinski krizni štab i kaže se: "Na
15 sednici 7. jula 1992. godine, na sednici Kriznog štaba opštine Bosanski Novi", i
16 zatim broj. Ako uporedimo ova dva dokumenta, videćemo da nose isti broj u vezi
17 "dobrovoljnog iseljavanja građana muslimanske i druge nacionalnosti sa područja
18 opštine Bosanski Novi".

19 Da li ste već videli ovaj dokument?

20 O: Da.

21 P: Ako sada pogledamo pod brojem 3, taj pasus, kaže se: "Nalaže se
22 Stanici javne bezbednosti Dvor na Uni da vrši pojačanu kontrolu na prelazu iz
23
24
25
26
27
28
29
30

1 opštine Bosanski Novi u opštinu Dvor na Uni kako bi se sprečila pojedinačna
2 prelaženja građana muslimanske i drugih nacionalnosti, a koje se odnosi na
3 iseljavanje sa područja opštine Bosanski Novi."

4   Koliko je Vama poznato, a već ste pomenuli to, da li je policija Dvora
5 na Uni učestvovala u transferu ovih ljudi iz Bosanskog Novog u Hrvatsku?

6   O: Ne samo policija na Dvoru, već celom dužinom puta koji je išao iz
7 Dvora. Ako pogledate na kartu, to je ruta, odnosno put kojim su išli stigli su u
8 Vojnić, a onda odatle u Vrginmost. Svi su oni učestvovali.

9   P: Vi ste takođe pomenuli da je i Tošo Pajić učestvovao. Recite nam
10 ukratko na koji način.

11   O: Pa ja sam rekao... ja sam takođe upotrebio termin "a da sada pređemo
12 nešto dalje u zbivanjima". Sve je ovo bilo u pripreмноj fazi. A ja sam rekao
13 kada je zaista i došlo do njihovog pokreta, tih ljudi i iseljavanja, to se
14 upravo dogodilo kao što je to bilo navedeno u zabelešci. A gospodin Pajić koji
15 je bio regionalni poverenik policije. A kao što sam ranije pomenuo u svom
16 svojstvu kao zamenik ministra unutrašnjih poslova, imao je i tu funkciju. Dakle,
17 bilo je nekoliko elemenata za koje su se vlasti Republike Srpske Krajine
18 pobrinule da obezbede da se ovaj broj, dakle, ti mnogi Muslimani koji će preći u
19 Bosanski Novi, da oni ne nestanu na teritoriji koju su kontrolisali Srbi i da
20 tako postanu problem. Tako da su oni hteli da se osiguraju da oni neće tamo
21 ostati, već da će samo proći i da se niko tamo neće i zadržati. A zatim,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 poslednji element svega ovoga: morala je postojati i suglasnost hrvatske vlade
2 da ta grupa može preći preko sektora. Ali što je još važnije, da će oni na kraju
3 završiti u blizini Karlovca gde su hrvatske vlasti onda preuzele na sebe
4 odgovornost da se pobrinu za taj prvobitni broj, otprilike 4.000 ljudi, odnosno,
5 dvostruko toliko broj je prešao. Prema tome, sa obe strane sve je moralo da se
6 organizuje. I sa srpske strane i sa hrvatske strane. Svi elementi su morali biti
7 usklađeni.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja mislim da je ovo, časni Sude,
9 pravi trenutak za pauzu.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu.

11 Nastavljamo u 18 časova.

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

13 ... Početak pauze u 17.17h

14 ... Sjednica nastavljena u 17.44h

15 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim. Možete sjesti.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospođu Richterova.

17 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja bih željela da se uvrsti u spis
18 dokument o kojem smo diskutovali.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
20 mu se dodijeli broj.

21 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 755, časni Sude.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

23 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

24 P: Prije pauze, gospodine Kirudja, postavila sam Vam pitanje o Toši
25 Pajiću i policiji. Na osnovu onoga što ste Vi vidjeli, da li je Tošo Pajić i

26

27

28

29

30

1 policija Srpske Krajine pomagala da se omogući preseljavanje Muslimana i
2 Bosanskog Novog?
3 O: Da, jesu.
4 P: Hvala.
5 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htjela bih svjedoku pokazati još
6 jedan dokument čiji je broj prema listi 65ter 2021.
7 P: Ali prije nego što se taj dokument pokaže, htjela bih da Vas pitam
8 sljedeće: nakon ovog prvog prebacivanja Muslimana... A sada smo dobili dokument
9 na ekranu.
10 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molila bih da se spusti malo niže.
11 P: Možete li prepoznati ovaj dokument?
12 O: Da.
13 P: Da li je Vaš?
14 O: Ne.
15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da pređemo na stranu
16 2.
17 P: Ova bilješka ima datum od 13. avgusta 1992., a predmet "Status
18 izbjeglica, pokušaj da prođu kroz Sektor sjever".
19 Da li ste Vi pripremili ovu zabilješku?
20 O: Da.
21 P: Nisam uspjela da završim pitanje. Nakon ovog prvog premještanja Muslimana
22 preko granice u Hrvatsku, da li je došlo do još jednog pokušaja da se prebaci
23 još Muslimana? Ali, molim Vas da budete veoma kratki. Ja ću Vam pročitati jedan
24 kratki odlomak iz ove bilješke. Sada počinjem da čitam negdje u sredini. Vi ste
25 se sreli sa predstavnicima UNHCR-a - tu se spominje i ime - kako biste
26 razgovarali o pristupu koji će se poduzeti vezano za novi talas izbjeglica koji
27 žele da pređu kroz Sektor sjever. "Od danas je UNHCR u Ženevi zauzeo čvrst stav
28 u javnosti koji je prenio BBC, naznačio je da neće učestvovati u evakuaciji
29
30

1 28.000 Muslimana."

2 "Učiniti takvo nešto bilo bi učestvovati direktno u procesu etničkog
3 čišćenja koji su pokrenuli Srbi u Bosni."

4 Da li se sjećate da ste Vi napisali tu informaciju o broju potencijalnih
5 izbjeglica u ovoj zabilješci?

6 O: Da, sjećam se. Ova je bilješka ustvari bila naše predviđanje kada nas
7 nisu slušali u prvoj fazi i kada se dogodila prva runda premještanja izbjeglica
8 se dogodila. Mi smo im rekli, kad smo to postigli, samo ste otvorili vrata. Ovo
9 će biti prva runda, a bit će i druga runda, i tako dalje, i ova užasna praksa
10 etničkog čišćenja će se nastaviti, osim ako nešto ne učinite. Ovo je suština
11 moje diskusije sa gospodinom iz UNHCR-a čije je ime spomenuto u drugom pasusu.

12 Dao sam im brojke od 28.000. Nisu svi bili iz Bosanskog Novog. Trebalo
13 je da dođu sa jednog šireg područja, a broj je ukupno 28.000, ali oni su
14 sakupljeni iz raznih tačaka u sjevernoj Bosni kao što je Bosanska Krupa, Sanski
15 Most, Ključ. Sva ta područja imala su svoje vlastite procjene i taj se pokret
16 pojačavao.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li da prekinem?

18 Da li treba da je praksa da se ne treba pokazati u dokumentu ime osobe
19 iz UNHCR-a? Da li možete nešto o tome da kažete?

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Praksa je da dokumenti koje će
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dati UNHCR ne treba da se koriste ili pokažu na sudu. Ovaj smo dokument dobili
2 od UNPROFOR-a, ali iz opreza nisam spomenula ime predstavnika. No, tačno je da
3 je ovaj dokument pokazan. Pa ako postoji ikakva šansa da se ovaj dio
4 dokumenta... odnosno, ja bih željela da predložim uvrštavanje ovog dokumenta u
5 spis, ali bih zamolila da to bude učinjeno pod pečatom, a da onaj dio trake na
6 kojem se vidi ime bude redigovan.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izgleda da na transkriptu nema tog
8 imena, ali oni se nalazi u dokumentu.

9 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Da, nalazi se u dokumentu.

10 [Suci vijećaju]

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Sada ćemo zamoliti da,
12 ukoliko je ime objavljeno, da se izbriše iz transkripta. Vi još uvijek niste
13 podnijeli zahtjev da se uvrsti u spis? To ćete učiniti kasnije?

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ako mogu, ja bih to učinila sada i
15 onda nastavila s ispitivanjem kako ne bih zaboravila da ga uvrstimo.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Onda se dokument uvrštava u
17 spis pod pečatom. Molim da mu se dodijeli broj.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će biti 756 pod pečatom.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Možete da nastavite.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Govorili smo o Vašim razgovorima s predstavnicima UNHCR-a. Da li se
2 ovo kretanje određenog broja, odnosno ogromnog broja Muslimana ostvarilo tokom
3 ostatka godine?

4 O: Veoma mi je drago što mogu reći da nakon prvog premještanja
5 izbjeglica naša poruka je počela da se čuje, i to je bila linija koju je zauzeo
6 ne samu UN, već i UNHCR, a to je da više neće biti takvih kretanja i
7 prebacivanja, i takvi pokušaji se nisu dogodili uključujući brojke koje su
8 prikazane u pasusu 2.

9 P: Da li se, međutim, dogodili da su ljudi još uvijek napuštali Bosnu i
10 ulazili bilo u Sektor sjever ili bilo koji drugi dio hrvatskog područja?

11 O: Da. Incidenti u kojima se radilo o malom broju ljudi, Muslimana,
12 uglavnom Muslimana, su se nastavili. Oni su nastavili da prolaze kroz sektor,
13 ali ne na ovako organizovan način.

14 P: Hvala. Sada bih htjela da se prebacimo u vremenu u jednu drugu tačku,
15 pa bih zatražila da se na ekranima pokaže jedan drugi dokument.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ti Muslimani koji su se preseljavali
17 u malim brojevima, da li su to oni uradili dobrovoljno ili pod pritiskom?

18 SVJEDOK: [simultani prijevod] Uglavnom pod pritiskom. Ustvari, oni su
19 bili pravi izbjeglice jer prelazili su rijeku Unu i nadali se da nađu spas, ali
20 za mnoge od njih to je bilo slabo utočište jer su prelazili s jednog područja
21 pod kontrolom Srba u drugo, i kad su došli u sektor, vrlo često bi došli pod
22 odgovornost našu i mi smo pokušali da ih prebacimo u sigurnost uglavnom na
23 hrvatsku stranu.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, taj pritisak o kojem Vi
2 govorite jeste drugačiji od onoga gdje je bilo organizovano dobrovoljno
3 preseljavanje.

4 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da, da. To su bile jednostavno grupe koje
5 su bježale i pokušavale da nađu put do našeg sektora.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A, ti ljudi o kojima se govori u ovom
7 dokumentu, tih 28.000, oni su također napuštali pod pritiskom?

8 SVJEDOK: [simultani prijevod] To je bilo mnogo suptilnije zato što su
9 bili ubijedeni, njima je ponuđen taj nemogući izbor. Oni su to izabrali sve dok
10 je bilo sigurno da odu, ti koji su odlazili na organizovani način, to te mjere
11 da su imena onih koji su željeli da pređu bili prikupljeni u drugoj rundi u
12 jednom trenutku su mi donijeli isprintanu kompjutersku listu na kojoj su se
13 nalazila imena svih ljudi koji su se potpisali. I ja sam to stavio među znake
14 navoda.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, može li se zaključiti iz onog
16 što Vi kažete da one izbjeglice koji su "željeli" da pređu, da je to u znacima
17 navoda?

18 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Možete nastaviti.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Da. Ja bih željela da se pokaže
21 dokument 854 sa liste 65ter.

22 P: Ovdje možemo da vidimo ime P. Raffone. Možete li da nam kažete
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tko je to?

2 O: Među mojim civilnim osobljem bio je čovjek po imenu Paolo Raffone. U
3 tim hektičnim danima ja nisam bio uvijek tamo gdje sam trebao biti u svrhu
4 prenosa dokumenata. On bi me pozvao na telefon, mi bismo završili dokument i ja
5 bih mu dao ovlaštenje da ga pošalje. To je jedan takav slučaj.

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li da pogledamo stranu 2?

7 P: Ovaj dokument nosi datum 20. jul 1992., a naslov mu je "Periodični
8 sveobuhvatni izvještaj". To je dugačak dokument. Da li je tačno da ste ga Vi
9 potpisali?

10 O: Da. To je dokument koji su pripremali svi ljudi iz mog uređa zbog
11 njegove opsežnosti, ali ja sam morao da preuzmem odgovornost ne samo zbog
12 sadržaja, već i zbog slanja.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada pogledati stranu
14 broj 12? Molim da se to malo niže spusti, još malo, kako bismo vidjeli šta je
15 kod ovih lokalnih vlasti.

16 P: Ovdje se kaže: "Gotovo svi gradonačelnici sedam opština Sektora
17 sjever su imenovani kad su se hrvatske vlasti izvukle sa područja tokom jeseni
18 1991. Jedini gradonačelnik koji je služio i prije i nakon konflikta bio je
19 gospodin Obradović iz Vrginmosta. On je nedavno ubijen na putu, otprilike 2
20 kilometra od Topuskog."

21 Molim Vas, da nam kratko kažete nešto, kao prvo, o gospodinu Obradoviću?
22 Na primjer, kakvo je bilo njegovo gledište na provedbu Vanceovog plana?

23 O: Da. Ja sam već aludirao na to pitanje u jednom ranijem pitanju
24
25
26
27
28
29
30

1 danas kada sam rekao da su se gledišta gradonačelnika razlikovala od onih koji
2 nisu davali nikakve - i tu sam spomenuo njegovo ime - i oni koji su izražavali
3 strastvena gledišta o budućnosti. Gospodin Obradović, kojeg sam imao
4 zadovoljstvo toliko puta sresti, bio je čovjek koji je činio ono što je mislio
5 da traži Vanceov plan. Nije mnogo o tome govorio; on je to samo naprosto radio.
6 On je također pokušao da bude onakav gradonačelnik kako se predviđalo Vanceovim
7 planom, koji se neće obazirati na nikakvu višu zajedničku vlast. Vi ga nikad ne
8 biste mogli čuti da govori o Srpskoj Republici Krajini u Kninu ili bilo čemu.
9 Sve su stvari bile unutar odgovornosti gradonačelnika i on je radio ono što je
10 trebalo da radi i to je radio tiho.

11 P: U ovom izvještaju spominjete da je bio ubijen. Šta znate o
12 okolnostima, odnosno o onome što je slijedilo nakon tog ubistva? Da li je vršena
13 nekakva istraga?

14 O: To je bio jedan od onih traumatičnih događaja. To je bilo samo 2
15 kilometra od mjesta gdje smo se mi nalazili. Mislim da je bila subota ujutro, a
16 područje gdje se nalazila njegova kuća je šumovito. Znači, vozili biste jedno
17 kilometar kroz šumu i to je mjesto gdje je on bio napadnut. Njegov je auto bio
18 vrlo dobro poznat, bio je crven i nije se mogao promašiti. Ispaljena je masa
19 metaka na njega. On je odmah odveden u bolnicu. Odmah su mene pozvale njegove
20 kolege, uključujući i Milu Paspalja. I kad sam ja došao u bolnicu, oni su već
21 bili tamo.

22 Razlog što su me pozvali da dođem jeste ako bih mogao da omogućim
23 medicinsku evakuaciju, odnosno helikopter da ga se evakuira u bolju bolnicu. A
24 upravo su radili operaciju kada sam ja došao. Ono što je bilo zanimljivo jeste

25

26

27

28

29

30

1 da je bila vrlo napeta atmosfera. Lokalno stanovništvo je bilo doslovno
2 prestravljeno. Gospodin Paspalj je imao sa sobom oružje koje obično nije nosio.
3 Postojao je jedan element straha među njima koji nije bio objašnjiv samo tim
4 ubistvom. Mi nismo mogli dati ono što su tražili kad su me pitali možemo li da
5 ga evakuišemo u bolju bolnicu. Odgovor je bio: "Da, mi imamo helikopter, a
6 najbliže što možemo jeste Zagreb." Međutim, oni su to glatko odbili i rekli da
7 ga trebaju evakuisati sve do Beograda. No to, naravno, nije bila moguća opcija
8 niti se to razmatralo iz medicinskih nego iz drugih razloga.

9 U svakom slučaju, debata je završena jer dok smo mi razgovarali, došao
10 je liječnik iz operacione sale i rekao da je on umro. Odmah je nastala
11 uobičajena panika o tome tko ga je ubio. Bilo je nekih spekulacija o tome kako
12 je ubijen. Nijedna od uobičajenih retoričkih fraza koje sam čuo nije bila
13 prisutna u ovom slučaju. Jer ako su ga ubile strane u sukobu, to jest ona druga
14 strana, to jeste Hrvati, ja bih to odmah čuo i odmah bi se čulo da su Hrvati
15 došli i počinili ubistvo. No, to mi nismo čuli.

16 Drugo, cijeli put ovih 2 kilometra je bio potpuno pokriven naoružanim
17 Srbima, a na raskršću između Gline i Vrginmosta postojala je kontrola koju je
18 držala vojska. Nije se mogao izvršiti taj zločin i pobjeći. U svakom slučaju
19 niko nikad nije bio niti uhapšen, niti optužen za krivično djelo ubistva
20 Obradovića. Kada sam ja pitao za to, niti jedna osoba, niti iz vlasti, niti

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izvan vlasti nije htjela o tome da govori. Oni su se svi bojali tog pitanja -
2 možete li da mi kažete tko je ubio gospodina Obradovića?

3 P: Hvala.

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada da pređemo na
5 sljedeću stranu, stranu 13?

6 P: Ja ću se koncentrirati na prvi pasus:

7 "Prije ubistva gradonačelnika Obradovića, zapazili smo dvije paralelne
8 linije politike i kontrole. Policija, s jedne strane, je naizgled dobijala
9 direktna uputstva iz Knina. Gradonačelnici, s druge strane, su ostvarivali
10 političku autonomiju u određenoj mjeri, zavisno od opštine. Neki gradonačelnici
11 su rekli da ih komandiri lokalne milicije ne obavještavaju o svojim
12 aktivnostima."

13 P: Nakon ubistva gospodina Obradovića, da li je došlo do ikakve promjene
14 u ove dvije paralelne linije?

15 O: Da. Došlo je do potpunog odsustva bilo koga tko bi se usudio da dâ
16 mišljenje o tome što se smatralo da je ispravno mišljenje ili politika koja
17 dolazi iz Knina.

18 P: Kada kažete "korektno mišljenje ili politika koja dolazi iz Knina",
19 šta mislite?

20 O: Mislim da kažem da niko nije pokazivao nikakvu vrstu nezavisnosti
21 kakvu je pokazivao Obradović, odnosno, da ne pjeva ono što se pjeva u Kninu. Svi
22 su oni sad počeli da govore o Republici Srpskoj Krajini i vladi u Kninu. Na neki
23 način svi su bili u suglasju, a neki su se i promijenili. Gradonačelnik Vojnića,
24 na primjer, se promijenio. Neki šefovi policija - ne sjećam se tačno gdje se to

25

26

27

28

29

30

1 moglo dogoditi - ali gradonačelnik Vojnića je slučaj gdje sam primijetio tu
2 promjenu.

3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da sada pređemo na stranu 5
4 ovog dokumenta.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Što bi bilo na toj strani 5?

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] To je strana 5 dokumenta koji je
7 prikazan. Ja sam počela s kraja dokumenta.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jer moja strana je 2263. Da li bi to
9 bila ta strana?

10 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ne. Strana je 2254.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

12 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

13 P: Već ste rekli da ste tokom svog rada morali da diskutujete o
14 određenim pitanjima sa obje strane: hrvatskom stranom i srpskom stranom. Ovaj
15 dio govori o Vašim diskusijama sa Hrvatima i govori o zaštiti Hrvata u UNPA
16 zoni.

17 Tu se kaže da su hrvatski komesari dostavili listu sa preko 1.700 lica
18 koja su ostala u UNPA zoni i preko 22.000 za koje se kaže da su raseljeni ili
19 nestali, i onda dolazi podjela.

20 Ono što mi vidimo na ekranu, da li je to nešto što ste Vi pripremili ili
21 je to nešto što Vam je dala hrvatska strana?

22 O: To mi je dala hrvatska strana. Da se sada nadovežem na Vaš komentar o
23 diskusiji na hrvatskoj strani. Htio bih konkretno da dodam da su na hrvatskoj
24 strani odražavali kao sjenka gradonačelnika i policiju koji su bili u sektoru i
25 koji su bili prisiljeni da se iseles iz sektora. Oni su bili koncentrirani bilo

26

27

28

29

30

1 u Karlovcu ili u Sisku. Organizaciono, njih je vozio zamjenik premijera, doktor
2 Ramljak, a oni su se sastajali kao gradonačelnici u sjeni gradova Slunj, Vojnić
3 i tako dalje. I svaki put kada sam odlazio tamo, to je bila vrlo topla
4 prostorija zato što je bilo mnogo ljudi tamo, ljutih ljudi koji su bili
5 zabrinuti za ono što će se dogoditi u sektoru.

6 U tom trenutku u vremenu oni su počeli da se fokusiraju na ono što su
7 oni zvali "Hrvati koji su ostali iza njih" kada su oni pokušali da pobjegnu
8 preko linije sukoba. Pitanje meni postavljeno jeste bilo: Kako su, da li su
9 zaštićeni ili ih Srbi teroriziraju? Moj odgovor na sva ta pitanja je bio da ne
10 znam jer ne znam tko je ostao, ne znam gdje se nalaze zato što mi njih ne
11 tražimo kao Hrvate. Pa su mi onda dali spisak i rekli, mi mislimo da Vi možete
12 da nađete toliko i toliko, recimo 352 u Slunju - a broj koji je pokazan na
13 ekranu pokazuje - ono što mi očekujemo da ćete naći. Imali smo duge razgovore s
14 vladom, Ramljakom kao zamjenikom premijera i ja sam im rekao da bih htio da
15 naprave izbor.

16 Činjenica da ne znamo za te ljude, to jest njihova anonimnost može biti
17 razlog što mi za njih ne znamo. Ako ih identificiramo - a vidjeli smo incidente,
18 posebno oko Gline - ako ih identificiramo kao Hrvate, oni će biti predmet
19 napada. I neki jesu bili ubijeni. Nekoliko je bilo ubijeno. Znači, mi smo rekli
20 vladi: izaberite. Ako tražite od nas da ih potražimo, posljedice njihovog
21 identifikovanja će biti gubitak anonimnosti i zaštite koju im ona pruža. Oni su
22 o tome razmislili i odlučili da će preuzeti odgovornost i da zbog toga treba da
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prihvatimo ovu listu i da se vratim u sektor i da pokušam da utvrdim da li su
2 prisutni ili odsutni. To je kontekst u kojem je ovo meni dato.

3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ovaj dokument
4 uvrsti u spis.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
6 mu se dodijeli broj.

7 TAJNIK: [simultani prijevod] Da, časni Sude. Broj je 757.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

9 P: Nastaviću sa ovim pravcem ispitivanja za ostalim Hrvatima. Ali prije
10 toga bih htjela da pokažem dokument 865 prema pravilu 65ter.

11 Jeste li Vi napisali ovu naslovnu stranu?

12 O: Ja prepoznajem da je to napisano u moje ime, a ne kao moj rukopis.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada da pogledamo stranu
14 3?

15 P: Taj dokument nosi datum 21. jul 1992. i to je sastanak sa gospodinom
16 Španovićem. On je ovdje identifikovan kao ministar obrane Republike Srpske
17 Krajine. Ustvari, ovaj dokument se odnosi na ono što ste Vi rekli ranije.

18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se dokument malo pomakne
19 prema dole. Još malo.

20 P: Lokalna policija, odnosno milicija. Tu se radi o "našim diskusijama o
21 pitanjima lokalne policije vezano za tri neriješena ubistva Hrvata u Glini i dva
22 druga u Slunju. Mi smo mu objasnili da je stav civilnih vlasti protiv počinioca
23 tih zločina dobar, a napredovanje lokalne policije izgleda da je sporo."

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li znate bilo šta o napredovanju istrage o tim ubistvima?

2 O: Mene su uvek uveravali da oni rade najbolje što mogu. Što se tiče
3 ovog dana, ne sećam se da je ova istraga privedena kraju i da je osumnjičeno
4 lice bilo koje optuženo ili pak da je osuđeno.

5 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da sada pogledamo treću...
6 odnosno, oprostite četvrtu stranicu.

7 P: U prvom pasusu stoji: "Gospodin Španović je primio na znanje detalje
8 o predmetu i obećao je saradnju. Takođe je ponovio da treba obavestiti kninske
9 vlasti o problemima poput ovoga."

10 Na koga je on mislio kada je rekao "vlasti u Kninu"? Koje je to vlasti
11 trebalo obavestiti?

12 O: U ovom slučaju, ja sam bio posrednik između hrvatskih vlasti koje je
13 predvodio zamenik premijera i Srba koji su predstavljali Srbe u Krajini, a koje
14 je predvodio pukovnik Španović. On je bio pukovnik i ministar odbrane. Kada su
15 Hrvati izrazili stav da svi ti ljudi moraju biti identifikovani, od mene se tom
16 prilikom takođe tražilo da ja uzmem sve te liste koje su oni pripremili i da ih
17 zvanično i formalno prikažem, odnosno predočim i gradonačelniku i šefu policije
18 u svakoj od opština. To je učinjeno. Međutim, pošto su oni to predočili kroz
19 mene Hrvatima i oni su odgovorili na isti način, da im je potrebna odluka Vlade
20 Krajine.

21 Kada je pukovnik Španović sa mnom razgovarao, pošto je on sam bio član
22 Vlade i da je ustvari imao titulu ministra odbrane, on je govorio o tome, a

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pretpostavljam da je o tome bilo reči na kabinetu, ako je bilo kabineta,
2 sastanka kabineta. U svakom slučaju, o čemu god da su razgovarali, rezultat je
3 bio odgovor o tome kakav će oni stav, odnosno kakvu politiku slediti nakon toga
4 o tom pitanju.

5 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas da pogledate niže tekst.

6 P: Vraćamo se sada na raseljena lica. Vi ste već juče pomenuli da je
7 jedan od elemenata Vanceovog plana bio povratak raseljenih lica. I ako pogledamo
8 prvi pasus pod naslovom "Povratak raseljenih lica", negde u sredini se kaže:
9 "Gospodin Španović je rekao da će se njegova vlast ravnati po uredbama koje su
10 donesene u Kninu, a koje se odnose na povratak izbeglica. Danas mi je poslao
11 englesku verziju tih uredbi."

12 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da sada pogledamo drugu
13 stranicu. Pogledajmo sada ovu odluku - samo nam malo niže spustite ovaj
14 dokument. Nosi datum 21. april 1992. godine. Hvala.

15 P: Da li se sećate da ste videli ovaj dokument u vreme kada ste napisali
16 ovaj izveštaj?

17 O: Da.

18 P: Pogledajmo sada pod tačkom 2. Ovaj dokument ustvari pokazuje šta
19 treba činiti kada neko hoće da se vrati, je li tako?

20 O: Tako je.

21 P: I tu se kaže: "Nakon primitka pisanog zahteva od strane osobe koje
22 traže dozvolu, a u roku od 90 dana Sekretarijat unutrašnjih poslova će

23
24
25
26
27
28
29
30

1 izvršiti proveru eventualne saradnje, direktne ili indirektne, sa
2 neprijateljskim snagama ili nacionalističko-fašističkim strankama koje su
3 propagirale ili izvršavale aktivnosti na štetu srpskog naroda, a koje su u
4 krajnjoj instanci podrazumevala ponavljanje genocida."

5 Da li ste Vi sa gospodinom Španovićem razgovarali o ovoj odluci, i od
6 kakve koristi, odnosno pomoći je bila ova odluka za povratak izbeglica?

7 O: Kao prvo, hteo bih da kažem da sam imao veoma dobre odnose sa
8 pukovnikom Španovićem, veoma dobru saradnju. U većini pitanja o kojima smo
9 razgovarali, on je izdejstvovao neke rezultate koji nisu uvek bili
10 zadovoljavajući, ali ih je on isposlovao. On je bio vojnik, a ovo je civilno
11 pitanje gde se radi i o raznim pravnim aspektima. Mi smo znali, i on i ja, kada
12 smo pogledali, a naročito ovaj drugi pasus. A ja sam ranije govorio o onom
13 stalnom refrenu koji su gradonačelnici, srpski i drugi ponavljali: mi ne možemo
14 zajedno živeti, mi Srbi i Hrvati. To je jedno.

15 Drugo, oni su svi znali da su odredbe Vanceovog plana, da je pravo
16 potpisnica tog dokumenta davalo stranama pravo da se vrate kući i da nije bilo
17 takvih uslova. Prema tome, ja to čitam da je u krajnjoj liniji to sprečavalo,
18 odnosno činili nemogućim bilo kome da se vrati. Jer ovi uslovi koji su izraženi
19 tu u tački 2, da svaki Hrvat, a veoma mali broj njih bi izbegao ovoj
20 kvalifikaciji saradnje sa neprijateljskim ili nacionalističko-fašističkim
21 strankama jer taj sam paragraf bi ustvari im uskraćivao upravo to što navodno
22 treba da obezbedi. Mi to nismo ozbiljno shvatali u smislu da bi to ustvari
23 omogućilo Hrvatima da se vrate. Ne. Mi smo znali da će to biti korišćeno kao
24 razlog da im se ne dozvoli povratak.

25

26

27

28

29

30

1   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede u
2 spis.

3   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim broj.

4   TAJNIK: [simultani prijevod] Ovo će biti 758.

5   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

6   Gospođo Richterova.

7   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim sada da pogledamo dokument
8 broj 863 po spisku 65ter. Molim da sada pogledamo 3. stranicu.

9   P: Ovaj dokument nosi datum 8. avgust 1992. godine. Da li se sećate ovog
10 dokumenta, da ste ga Vi pripremili?

11   O: Da.

12   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Spustimo sada nešto niže taj
13 dokument. Tu stoji naslov "Lokalna milicija".

14   P: I kaže se: "Održan je niz sastanaka sa komandirima lokalne milicije.
15 Komandant sektora je odlučno naglasio miliciji da prebacivanje ljudstva iz
16 Teritorijalne odbrane " - Vi ste rekli da su to snage Teritorijalne odbrane - "u
17 miliciju ili snage specijalne policije neprihvatljivo. Ljudstvo mora biti u
18 potpunosti demobilisano."

19   Da li to odgovara situaciji kakva je bila u Sektoru sever u avgustu
20 mesecu, da je još uvek bilo ljudstva koje je prelazilo u miliciju?

21   O: Da.

22   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Pogledajmo sada 4. stranicu, molim
23 Vas.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pod tačkom 4 stoji: "Lokalna milicija se, međutim, nije složila sa
2 zahtevom Vanceovog plana da milicajci nose samo lično naoružanje, kao ni sa
3 insistiranjem UNPROFOR-a da se odreknu svih vojnih maskirnih uniformi koje neki
4 od njih još uvek nose sa milicijskom trakom oko ruke."

5 Da li to odgovara situaciji kakva je vladala u avgustu u tom području?

6 O: Da.

7 P: Kada govorite ovde, o ovim milicijskim trakama, da li se sećate kako
8 su one izgledale?

9 O: Da. Oznake milicije su uvek bile na plavom polju sa nekim grbom i
10 nekakvim natpisom koji bi uvek bio ćirilичni.

11 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja ću se vratiti na ovaj dokument
12 nešto kasnije, ali bih zamolila samo da jedan dokument, stavimo na grafoskop. To
13 je dokazni predmet broj 266.

14 P: Da li se sećate da li ste videli ovakvu traku?

15 O: Da, to mi je poznat znak.

16 P: A da li je to ono o čemu ste govorili u ovom dokumentu?

17 O: Da.

18 P: Hvala.

19 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas, da se sada ponovo
20 vratimo na dokument 863. U ovom istom članu dalje se kaže: "Lokalni komandiri su
21 svoje neslaganje potkrepili sledećim." Nije potrebno da ponavljamo sve ove
22 četiri tačke, ali bih htela da Vam pročitam podpasus (d).

23 "Specijalna policija, milicija, ne potpada pod komandu strukture
24
25
26
27
28
29
30

1 normalne milicije. Oni uglavnom rade u maskirnim uniformama i imaju većinom duge
2 cevi. Njima komanduju dve osobe, jedna za Baniju i jedna za Kordun i odgovorni
3 su direktno gospodinu Martiću u Kninu."

4 Da li su lokalni komandanti tako razumeli situaciju?

5 O: Vi se možda sećate da sam ja upravo ovo pomenuo i to na samom početku
6 kada ste Vi pitali, časni Sude, o promeni uniformi. Ja sam rekao da su oni
7 vremenom se ponovo vratili i stavili te milicije na granici, takozvanoj granici
8 RSK. Ja sam takođe izričito bio rekao da je na početku prva grupa bila pod
9 komandom i Slunja i to da je komandant bio pukovnik Novaković. A druga grupa je
10 imala sedište u Baniji i bila je pod pukovnikom Tarbukom. Oni su svi bili u
11 zelenim, a ne u plavim uniformama i na izvestan način su bili mnogo moćniji od
12 milicije u plavim uniformama. A, kao što se vidi iz ovog pasusa, pošto se radilo
13 o pitanju unutrašnjih poslova, osoba koja je zapravo bila odgovorna za
14 unutrašnje poslove je bio gospodin Martić i oni su bili odgovorni gospodinu
15 Martiću.

16 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovom dokumentu dodeli
17 broj.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prijevod] Usvaja se u spis. Molim da mu se
19 dodeli broj.

20 TAJNIK: [simultani prijevod] To je broj 759.

21 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se sada prikaže dokument
22 871 po spisku 65ter.

23 P: Da li je ovo dokument koji ste Vi podneli?

24 O: Da.

25 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da pređemo na 2. stranicu.

26

27

28

29

30

1 P: Ovaj dokument nosi datum 26. septembar 1992. godine. Civilni poslovi,
2 izveštaj o situaciji, a ispod toga pod brojem 2 stoji: "Među ovdašnjim srpskim
3 rukovodstvom uvreženo je mišljenje da odredba iz rezolucije Saveta bezbednosti
4 762 kojom se zahteva ponovno uspostavljanje hrvatske vlasti u ružičastim zonama
5 predstavlja izdaju onoga za što se oni bore."

6 Pre nego što Vam postavim pitanje, htela bih samo da pogledamo 5.
7 stranicu, a podnaslov je "Demobilizacija specijalne milicije". Ako možemo samo
8 da pogledamo nešto niže.

9 Gospodine Kirudja, hoćete li, molim Vas, da pogledate pasus 11 i da
10 prokomentarišete ovu demobilizaciju specijalne milicije. Kakva je bila situacija
11 i kako su oni gledali na nju? I da li je tačno, kao što smo to videli i na
12 početku, da se to odnosi na ružičaste zone?

13 O: Da. Ja sam iskoristio priliku dok sam odslikavao ružičaste zone, i
14 pomenuo da su one postale predmetom posebne rezolucije Saveta bezbednosti. I
15 takođe sam pomenuo da se tražilo da se ponovo uspostavi hrvatska vlast. Ja nisam
16 govorio o ponovnom uspostavljanju vlasti, ali sam rekao da je trebalo da to
17 ponovo dođe pod njihovu kontrolu ranije i to bez obzira na UNPA zone. Da, taj
18 paragraf odnosi se na rezoluciju i njene posledice.

19 U pasusu 11 mi smo još uvek pokušavali da postignemo demobilizaciju koja
20 je tražena Vanceovim planom u ostalim delovima UNPA zona. Zbog vremena koje smo
21 imali na raspolaganju da to postignemo i događaja koji su se dešavali na terenu,
22 dakle, stvaranja tih specijalnih milicija koje sam upravo opisao na granicama, a
23 zatim je došlo naređenje. Vodili su se pregovori o demobilizaciji i polaganju
24
25
26
27
28
29
30

1 oružja. I zbog dužeg trajanja tih pregovora, to se nije moglo učiniti po
2 sektorima, pa je misija tome pristupila sa vrha, tako da bi se uslovi i sve ono
3 na što pristanu Srbi primenjivali u svim sektorima. Da bi se to praktično moglo
4 postići, bilo je potrebno da se postigne sporazum koji je postignut između
5 komandanta snaga i gospodina Martića. Gospodin Martić, zato što je on u tom
6 trenutku imao potpunu kontrolu nad svim snagama. Prema tome, da bi došlo do
7 demobilizacije, bilo je potrebno da se postigne sporazum sa komandantom snaga, a
8 zatim je taj sporazum bio prenesen svim sektorima, uključujući i našim
9 sektorima. Dakle, to se na to odnosi. I bio je održan jedan sastanak na kome su
10 se okupili lokalni komandanti i Korduna i Banije i tu se razgovaralo o uslovima
11 demobilizacije. Dakle to se na to odnosi.

12 P: Ja sam Vas na početku pitala da li se to odnosilo posebno na
13 demilitarizaciju u tim ružičastim zonama?

14 O: Ne. Ružičaste zone imale su se tretirati na način kako je to bilo
15 predviđeno onom posebno rezolucijom 762. Po prirodi... kako je to izgledalo,
16 linija fronta. Morate pogledati kako izgleda linija fronta. Postoji linija sa
17 obe strane, otprilike 2 ili 3 kilometra dubine kojoj se nije moglo pristupiti
18 zbog miniranja jer je to bio teren gde su neprijateljstva bila maksimalna.
19 Međutim, ružičaste zone su prevazilazile i taj kraj, prostirale se i na druga
20 područja. I ako uzmete celo to područje i stavite pod kontrolu Srba, to su
21 krajevi koji nisu bili predviđeni Vanceovim planom. Dakle, rezolucija 762 je
22 vraćala onaj zahtev hrvatske vlade da mi nećemo čekati Vanceov plan da se
23 realizuje. Savet bezbednosti se složi sa tim. Vi, UNPROFOR, trebate to da
24 uradite tako da ponovo vratite hrvatsku vlast u ta područja i zatim ćete

25

26

27

28

29

30

1 nastaviti s Vanceovim planom kako je on bio originalno predviđen.

2 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede u
3 spis.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Uvodi se u spis.

5 TAJNIK: [simultani prijevod] To je broj 760.

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih molila da pogledamo
7 dokument 851. Čini mi se da će u programu *e-court* to biti pod brojem 851A i
8 851B. 851... vidim da je tu ovaj spisak. Nađam se da je ceo dokument u programu
9 *e-court*. Pogledajmo sada drugu stranicu. Trebalo bi da imamo još jednu stranicu.
10 To je stranica ZA022270.

11 P: Sada smo na temi tretmana Hrvata. Da li ste Vi pripremili ovu
12 zabeležku? Datum je 16. jul 1991., a predmet je "Pet Hrvata /?iz Sektora jug
13 koji su sada u hotelu 'Slunj'/".

14 O: Pa, moram prvo da objasnim kako je do toga došlo. Oni nisu bili
15 ustvari iz Sektora sever, već su bili negde iz Korenice ili okoline Korenice u
16 Sektoru jug gde su oni bili proterani iz svojih domova od strane neke milicije u
17 Korenici. Ne mogu Vam tačno reći sve detalje, osim da su se oni pojavili
18 izlazeći iz Slunja gde ih je gradonačelnik Slunja i njegov šef policije - ne
19 znam da li se zove Babić ili tako nekako, videću za koji trenutak - i njegov šef

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 policije, gospodin Klipa. Ne mogu onog imena da se prisetim odmah.

2 P: Pa, ako pogledamo nešto niže dokument, videćemo: gradonačelnik
3 Slunja, možda možemo to pročitati.

4 O: Bosnić, da to je gradonačelnik. Bosnić. Bilo je neobično, iznenađenje
5 predstavljalo jer su oni učinili nešto na šta ja nisam bio navikao, a nadao sam
6 se da bi se to moglo češće događati, jer gradonačelnik i njegov šef, načelnik
7 policije su ustvari organizovali, odnosno, preduzeli su na sebe da smeste ove
8 Hrvate i pritom uzimajući veliki rizik na sebe. I on mi je rekao: "Ja ću samo
9 tamo moći da izdržim neko vreme dok Vi ne pronađete rešenje sa UNPROFOR-om šta da
10 uradimo sa ovom petoricom Hrvata." Oni su bili obični ljudi. Oni nisu
11 učestvovali ni u čemu. Oni su bili obični ljudi koji su bili izbačeni iz svojih
12 domova.

13 P: Šta se sa njima dogodilo? Da li su oni uspeli da se vrate ili su
14 ostali u Slunju ili su pak otišli na neko treće mesto?

15 O: Pa, oni su kasnije bili sklonjeni iz tog sektora, međutim, na taj
16 način što su sami Hrvati to omogućili, ali neću sada ulaziti u te okolnosti jer
17 to je bilo nakon medačkog napada. Pa su Hrvati bili sigurni da ako je ostalo još
18 nešto Hrvata tamo da bi oni mogli biti izloženi reakciji na taj napad, tako da
19 su ih kasnije preselili. Ali to je trajalo dosta dugo. Dosta dugo su bili u
20 hotelu u Slunju.

21 P: U vezi s tim, sa tom petoricom Hrvata, da li ste pokušali da stupite
22 u kontakt s gospodinom Martićem?

23 O: Da. I to je ono što sam i hteo da kažem. Ustvari, pošto je gospodin
24
25
26
27
28
29
30

1 Bosnić meni pristupio i rekao da je jako zabrinut i kao gradonačelnik, kao i
2 načelnik policije, taj humani čin smještanja tih ljudi u hotel, da je to za njega
3 predstavljalo problem. I ja sam mu rekao: "Pa, pod uslovima ovoga, a to je vaša
4 vlada. A vi ste ih isterali iz nekog drugog dela. Prema tome, jedino rešenje je
5 da ih vratite u njihove domove." On je rekao da to ne može učiniti: "Oni su
6 ovde, ja mogu nastaviti da koristim javne fondove", koje su oni tada koristili,
7 "i da ih držim u hotelu." I ono na šta je ustvari aludirao je da bi oni mogli
8 doći ustvari u nevolju sa Kninom. Knin je u tom slučaju... pošto je tamo,
9 postojalo je, naime neko saopštenje policiji... gospodin Martić je bio ministar
10 unutrašnjih poslova. Dakle, bezbednost svih, običnih ljudi ako ste ministar
11 unutrašnjih poslova, Vi ste odgovorni za svačiju bezbednost i svačiju muku.
12 Prema tome, ja sam mu se obratio pismom i rekao: ovi su ljudi tu, za njih se
13 neko postarao, drago nam je da se za njih pobrinuo gradonačelnik i mislimo da
14 Vaše vlasti treba da to pitanje dovrše i da vrate te ljude u bezbednost njihovih
15 domova.

16 P: Šta se dogodilo? Da li je odgovorio?

17 O: Ne.

18 P: A da li je to bilo prvo pismo, odnosno prvo obraćanje gospodinu
19 Martiću s Vaše strane ili je bilo više takvih?

20 O: Pa ne mogu da se setim da sam poslao više od jednom, jer ovo slanje
21 pisma o stvarima, dakle kada sam morao da svedem to na pisanje pisama da bi to
22 imalo bilo kakvu težinu, ja sam to učinio upravo zato jer sam hteo da se pronade
23 rešenje. I zato sam i zapisao to, stavio to na papir, mada to nije uvek bio
24 najbolji način da se dolazi do rešenja. Više sam voleo da lično razgovaram s
25
26
27
28
29
30

1 Njima, i to ja lično. /?Nisam imao prilike./ Gospodin Martić je bio u Kninu, a
2 ja u Topuskom.

3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument unese u
4 spis.

5 TAJNIK: [simultani prijevod] Da, to je dokazni predmet 761.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

7 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se pokaže predmet 838
8 prema listi 65ter. Molim da pogledamo stranu 2, odnosno stranu 3.

9 P: Ovaj dokument nosi datum 21. juni. Ako pogledamo dole niže, videćemo
10 da je taj izvještaj pripremio Paolo Raffone, a govori se o sumnji na nova
11 protjerivanja Hrvata na granici Sektora sjever odnosno jug.

12 I ako pogledamo drugi pasus, tu se kaže da prema izvjesnom Hajdukoviću
13 grupa uniformiranih osoba je došla u selo 19. juna vozeći se u traktoru. Oni su
14 ušli u kuće 12 Hrvata i odmah ih protjerali iz kuća. Samo četiri osobe su ostale
15 sada u selu, dvije vrlo stare žene, svjedok i još jedna žena.

16 Sada bih zamolila da pogledamo stranu 2. Tu se kaže, ovdje je priložen
17 izvještaj koji sam sebe objašnjava. Da li se sjećate da ste vidjeli taj
18 dokument?

19 O: Da.

20 P: Da li Vam je poznat taj incident?

21 O: To je bio incident, a ja sam ranije objasnio da je gospodin Raffone
22 bio pod moji rukovodstvom i on mi je skrenuo pažnju na taj incident i prirodu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 incidenta. Ja sam se bojao da bi to mogao biti početak jednog šireg obrasca gdje
2 će ljudi biti izbacivani ako su Hrvati kako bi se napravilo prostora za druge
3 Srbe koji su dolazili iz raznih drugih krajeva uključujući i Bosnu i
4 Hercegovinu. Imajući na umu da čak iako je veliki broj ljudi bio protjeran iz
5 sektora, nije bilo previše praznih kuća zato što je sam čin protjerivanja bio
6 popraćen uništavanjem većine kuća, tako da je smještaj bio vrlo dragocjena
7 stvar.

8 Dakle, da bi se smjestili Srbi koji su također bili protjerani ili
9 navodno protjerani iz Bosne, zato što ja nisam bio u Bosni kako bih vidio sam
10 čin istjerivanja. Ti koji su došli, kao u ovom slučaju, tražili su grupu Hrvata
11 i onda i onda ih istjerivali. I to je ono što je mene brinulo.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi govorite o ljudima koji su
13 protjerani iz sektora. Kuda su oni protjerani iz sektora?

14 SVJEDOK: [simultani prijevod] Časni Sude, nije mi bilo jasno. Prije
15 njihovog dolaska protjerivanje u sektoru je već bilo završeno.

16 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li se sada vratiti ponovo na
17 stranu 3? Molim Vas da malo niže pogledamo.

18 P: To je nešto što ste Vi već spomenuli. To je točka 3, "Poljski
19 bataljon".

20 "Neke su kuće bile spaljene u Čatrnji i Smoljancu."

21 Kada ste putovali po sektoru, da li su Vam bili poznati bilo kakvi
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 incidenti i da li ste Vi vidjeli spaljene kuće ili uništene kuće?

2 P: Bilo je gotovo nemoguće napraviti razliku. Gotovo svaka kuća koju ste
3 vidjeli, bila je pogođena, spaljena ili uništena eksplozijom. Ako ste sjeli u
4 auto i odvezli se u bilo koji od ovih gradova, impresionirala bi Vas količina
5 nasilja koja je bila prisutna na svakoj kući koju ste vidjeli. Znači, ako bi se
6 dogodio neki noviji događaj, ako je bilo koja kuća ostala da stoji, bila je
7 kasnije pogođena i to ne bi pravilo veliku razliku jer to vjerojatno ne biste ni
8 primijetili vozeći se unaokolo.

9 P: Da li ste mogli da razlikujete da li su ta sela ili kuće, odnosno tko
10 je živio u tim kućama i čije su kuće bile uništene?

11 O: To zavisi o tome o kojoj opštini govorite. Negdje je bilo vrlo lako
12 reći ko je nekada tamo živio, posebno, recimo, u Slunju. Velik broj onih koji su
13 živjeli u Slunju su bili Hrvati koji su već se okupili u Karlovcu kao što sam
14 ranije spomenuo. Ogroman broj onih koji su bili istjerani iz Slunja, dosta njih
15 sam sretao u Karlovcu i to su bili Hrvati. Ako odete u Vrginmost, jedan dio
16 Vrginmosta, većina sela su ostala nedirnuta zato što uglavnom stanovništvo nije
17 bilo hrvatsko, osim na pristupu liniji sukoba. Tu se pojačavalo uništavanje, a
18 to Vam odmah kaže da većina ljudi koji su živjeli na području od Tušilovića do
19 Turnja i duž Mrežnice i Kupe na srpskoj strani. Znači većina kuća je tu bila
20 uništena, a to znači i to Vam govori da su stanovnici uglavnom bili Hrvati. Ta
21 se priča ponavljala posvuda.

22 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvrsti u
23 spis.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se dodijeli broj ovom
25
26
27
28
29
30

1 dokumentu.

2   TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 762.

3   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

4   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih zamolila da se pokaže na
5 ekranima dokument koji nosi broj 874 po listi 65ter. Molim da pogledamo stranicu
6 2.

7   P: Ovaj dokument nosi datum 16. oktobar 1992. i naslov mu je "Hitni
8 koraci u cilju obezbeđenja zaštite manjina u opštini Glina".

9   Htjela bih da pogladimo prvu tačku negdje u sredini. Tu se kaže:
10 "Informacije koje smo skoro primili pokazuju, međutim, zabrinjavajuće i
11 ustaljene zloupotrebe, uznemiravanja i diskriminaciju prema Hrvatima, naročito u
12 sedam sela južno od Gline."

13   Sada smo u mjesecu oktobru, pa bih htjela da govorimo o situaciji u
14 sektoru u to vrijeme, znači u periodu, septembar, oktobar, novembar. Kakva je
15 bila situacija? I ako bismo pri tome mogli da se usredsredimo na tretman Hrvata?
16 Šta ste Vi lično primijetili?

17   O: To je bio rezultat onoga što sam rekao ranije i što se spominje u
18 prvoj rečenici u ovom memorandumu, da je postojao sporazum na obje strane. Ja
19 sam poslao pisma svakoj od opština i rekao im da se očekuje toliko i toliko
20 Hrvata da živi u vašoj opštini. Kad je to pismo stiglo u Glinu, dio onoga što me
21 u početku brinulo počelo je da se ostvaruje zato što su oni sada počeli da se
22 fokusiraju na njih. Čak i prije nego što su poslana ta pisma, Glina je bila ta
23 gdje je bilo mnogo neprijateljstava uključujući i ona ubistva, spomenuta ranije,

24

25

26

27

28

29

30

1 ubistva Hrvata.

2 Ova situacija je postala dovoljno kritična zato što su ta sela koja sam
3 identifikovao kao ona u kojima žive većina Hrvata, počela da budu terorizirana.
4 Ljudi su počeli da osjećaju reperkusije. Mi nismo imalo dovoljno zaštitnih snaga
5 raspoređenih u tim selima gdje se to događalo, tako da sam upotrijebio ovu
6 bilješku kako bih formalno zatražio od komandanta sektora da prilagodi
7 raspoređivanje vojnih kontingenata tako da budu bliže ovim selima kako bi se
8 situacija olakšala samim pristupom UNPROFOR-a zato što je bilo stalno
9 uznemiravanje ljudi u tih sedam sela, posebno u jednom od tih sela koje se zvalo
10 Maja.

11 P: Vi ste još uvijek bili na tom području 1993. godine. Da li se ovaj
12 obrazac zlostavljanja i maltretiranja nastavio i 1993.?

13 O: 1993... postoji jedna vremenska linija. Volio bih da mogu da se
14 sjetim datuma zato što mi još nije u glavi ovaj datum napada na Medak. Hrvati su
15 napali vrlo zloćudno i neočekivano sa velikom snagom to selo Medak. Ali ne znam
16 datum. To je bilo vrlo neočekivano za Srbe i to je imalo velike posljedice.

17 P: Prema Vašim saznanjima, da li je to selo Medak bilo u ružičastoj
18 zoni?

19 O: Ne, vjerovatno je bilo u Sektoru jug i zato ne znam detalje. Nije
20 bilo u mom sektoru. Ali kao što sam rekao, u svim sektorima ako su bili neki
21 ishitreni događaji koje su počinili jedna ili druga strana, to je imalo efekta u
22 svim sektorima. Učinak Medaka je bio sljedeći: dok su se Hrvati svo vrijeme
23 odupirali naporu, za one Hrvate koji su zbog nesigurnosti željeli da pređu
24
25
26
27
28
29
30

1 liniju sukoba i priključe se svojim prijateljima i drugima, bili u Karlovcu ili
2 Sisku, Hrvati bi odbijali da im puste da dođu. Ali nakon Medaka su znali da ne
3 mogu zadržati tu politiku i učinili su mnogo lakšim za sve Hrvate koji su htjeli
4 da se sklone preko granice. Tako da je broj ljudi, odnosno Hrvata koji su tamo
5 ostali, se odjednom smanjio zbog onih koji su pobjegli nakon Medaka radi mogućih
6 reperkusija.

7 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja bih zamolila da se ovaj dokument
8 uvrsti u spis.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis. Molim da
10 mu se dodijeli broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 763.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala i izvolite, gospođu Richterova.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih željela da se pokaže još
14 jedan dokument, a to je dokument 887.

15 P: Ovaj dokument nosi datum 10. februar 1994. Možete da vidite da smo se
16 malo pomakli prema naprijed u vremenu. U to ste vrijeme Vi još uvijek bili u
17 Sektoru sjever.

18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da pogledamo stranu 2.
19 Molim da se malo tekst pomakne. Sada je previše.

20 P: U ovom drugom pasusu ovog dokumenta govori se o rezultatima izbora.
21 Gospodin Martić je izabran za predsjednika. A na kraju tog pasusa: "Upravo je
22 protiv ove eventualnosti Martić dobio podršku Miloševića protiv Babića u
23 nedavnoj kampanji i pobijedio. Sada je pitanje da li on, Martić može vladati."

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste još uvijek u Sektoru sjever još uvijek pratili događaje,
2 odnosno izbore u toj republici?

3 O: Da.

4 P: Vi ste dali ovaj komentar, "podrška Miloševića". Na čemu ste Vi
5 bazirali svoje poznavanje situacije, odnosno te političke situacije i kako ste
6 gledali na rezultate izbora?

7 O: Ovi izbori su bili vrlo dobro publikovani. Postojala je kampanja - ne
8 bih htio da to kažem kampanja - ali mnogo se govorilo o tim izborima, o
9 listićima koji se štampaju, ponovo štampaju. To je bilo nešto što je okupiralo
10 sve vođe s kojima smo razgovarali o tim izborima.

11 Tu je bilo takmičenje između gospodina Martića i gospodina Babića. I ja
12 sam juče počeo da spominjem da od samog početka gospodin Babić nije gledao
13 direktno Vanceov plan na isti način. I kad je zatražen da potpiše, on je odbio
14 da potpiše. Umjesto toga, Mile Paspalj, onaj gospodin o kome sam govorio,
15 potpisao ga je na zahtjev gospodina Miloševića.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mislim da ste o tome nešto ranije
17 danas govorili i mislim da ste tada rekli da je gospodin Martić odbio da
18 potpiše.

19 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ne, ne. To je bio Babić.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, Babić.

21 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da, Babić.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 U tom kontekstu, pošto je gospodin Milošević imao određenu viziju o tome
2 kako sve te stvari treba da se završe, neću ići u detalje. Imao sam priliku da o
3 tome s njim lično govorim, pa ću sažeti. Nije bilo moguće da Babić i Milošević
4 vide jednako, ako je on na rukovodećem položaju, ako on dobije izbore. Smjer u
5 kojem će to ići bi bio onaj kako je Milošević predviđao. Dakle, izbori su se
6 održali. Bilo je mnogo govora o listićima. On je na kraju dobio izbore i pošto
7 je imao podršku iz Beograda, podršku od Miloševića, to se dogodilo.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kako Vi objašnjavate ovo? Dvaput ste
9 rekli "štampanje i ponovno štampanje listića".

10 SVJEDOK: [simultani prijevod] Mi nismo u tome učestvovali. Mi smo samo
11 posmatrali, ali ja sam čuo da nije bilo dovoljno listića na nekom mjestu, da su
12 na drugo mjesto poslali nove listiće i tako dalje. A kada čujete da se na raznim
13 mjestima štampaju listići, to može mnogo toga da znači.

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

15 P: Sljedeće pitanje je da li znate gdje su bili štampani ti listići?
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Sve što je bilo kao podrška ovoj UNPA zoni bilo je rađeno u Beogradu.
2 Ja nisam vidio kako su štampani. Možda su čak mogli biti i štampani u Zagrebu.
3 Ali ne mogu to da zamislim.

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Pošto je već
5 malo prošlo sedam sati, ja ću započeti s novim područjem i neće još dugo trajati
6 sutra moje glavno ispitivanje.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospođo Richterova.
8 To je već sada pet minuta poslije sedam. Završavamo s radom i nastavljamo sutra
9 u dva i petnaest u istoj sudnici.

10 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

11 ... Sjednica završena u 19.04h.

12 Nastavak zakazan za četvrtak,

13 01.06.2006. u 14.15h.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30